

32/1999. (III. 31.) FVM rendelet

a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 49. §-a (4) bekezdésének a) pontjában kapott felhatalmazás alapján – az érdekelt miniszterekkel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §¹ (1) E rendelet hatálya

a) a mezőgazdasági haszonállatok tenyésztésére, tartására és elhelyezésére (a továbbiakban együtt: állattartás), valamint

b) az állattartással foglalkozó természetes személyre, jogi személyre és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságra (a továbbiakban együtt: állattartó) terjed ki.

(2) A rendelet hatálya nem terjed ki:

a)² a vadon élő állatokra, valamint a Magyarországon vadászható állatfajok vadaskertben vagy vadasparkban tartott egyedeire,

b) a versenyeken, bemutatókon, kulturális vagy sporteseményeken vagy ilyen tevékenységek során való felhasználásra szánt állatokra,

c) a kísérleti vagy laboratóriumi állatokra,

d) a gerinctelen állatokra.

2. §³ E rendelet alkalmazásában

a) *állat*: az élelmiszer, gyapjú, bőr vagy szőrme előállításához vagy egyéb mezőgazdasági célra tenyésztett vagy tartott állat, beleértve a halakat, kétélűeket, hüllőket, és a Magyarországon nem vadászható, vadon élő fajok mezőgazdasági haszon céljából tenyésztett vagy tartott egyedeit, valamint a Magyarországon vadászható, vadon élő fajok élelmiszer előállítás céljából tenyésztett vagy tartott egyedeit, továbbá a fogoly, fácán, tőkés réce zárt térben, szárnyasvad állomány utánpótlás céljából tenyésztett vagy tartott egyedeit,

b) *állattartás*: az állatok olyan feltételek közötti tartása, amelyben azok egészsége, illetve jó közérzete az ember figyelmétől, gondoskodásától függ,

c) *zárt térben tartás*: fogoly, fácán, tőkés réce esetében a tojótörzs telettetése, a törzsállomány tojtatása, valamint a szárnyasvad elő és középnevelése fedetten zárt körülmények között, ide nem értve ezen fajok vad és félvad tenyésztését, vadászterületen történő utónevelését, kibocsátóhelyen történő tartását, valamint a természetes állomány repatriációját, vérfrissítés céljából való kihelyezését, a vadászterületen történő visszavadítási folyamatot,

d) *baromfi*: a baromfi és keltetőtojás Közösségen belüli kereskedelmére és harmadik országból történő behozatalára irányadó állat-egészségügyi feltételekről szóló 2009/158/EK (2009. november 30.) tanácsi irányelv 2. cikk 1. pontja szerinti baromfi, kivéve a vadászható madárfajokat (ide nem értve a fácánt, foglyot és tőkés récét).

3. §⁴ Az állattartó az állat tartása során köteles a megalapozott tudományos eredmények és tapasztalatok alapján annak fajára, fajtájára, korára, fejlettségére, alkalmazkodási képességére, háziasítottágának fokára, fiziológiai állapotára, etológiai szükségleteire figyelemmel:

- a) az állat számára elegendő férőhelyet biztosítani,
- b) az állat környezeti igényeit megfelelő tartástechnológia kialakításával kielégíteni,
- c) az állatot takarmánnyal és folyadékkal ellátni,
- d) az állatot jóléte érdekében szakszerűen gondozni,
- e) az állat viselkedési és szociális igényeit figyelembe venni,
- f)⁵ az állatnak szükségtelen fájdalom, sérülés vagy szenvedés okozását elkerülni.

3/A. §⁶ Az állaton minden olyan beavatkozást el kell végezni, melynek elmulasztásával az állat egészsége károsodhat.

4. §⁷ (1) Az etető- és itatóberendezést úgy kell kialakítani, összeállítani, elhelyezni, üzemeltetni és karbantartani, hogy

- a) az állatnak fiziológiai szükségletei kielégítésére bármikor kellő folyadékpótlásra legyen lehetősége,
- b) az a lehető legkisebb mértékre csökkentse a takarmány kiszóródását, illetve a folyadék kiömlését vagy szennyeződését,
- c) ahhoz minden egyes állatnak legyen elegendő hozzáférési lehetősége, így az állatok között ne alakuljon ki versengés,
- d) az ne okozzon vagy eredményezzen sérülést az állatnak,
- e) az bármilyen időjárási körülmények között működjön,
- f)⁸ az állat folyadékfogyasztása, és ahol az szükséges, takarmányfogyasztása megfigyelhető legyen.

(2)⁹ Az állattartó saját tevékenységi és felelősségi körében köteles biztosítani, hogy az állatnak adott takarmány és folyadék ne tartalmazzon olyan anyagot, amely annak szenvedést vagy fájdalmat okozhat. Az állatnak – a terápiás, megelőzési vagy tenyésztéstechnikai beavatkozás céljából adott anyagok kivételével – csak olyan takarmány adható, amely a tudomány jelenlegi állása szerint nem befolyásolja kedvezőtlenül jólétét.

(3)¹⁰ Az állattartó köteles az állatot fiziológiai szükségleteinek megfelelő időközönként megetetni és megitatni.

5. § (1) Az állat fajtájának megfelelő mozgásszabadságát nem szabad oly módon korlátozni, hogy az az állatnak szükségtelen szenvedést vagy sérülést okozzon.

(2)¹¹ Ha egy állatot tartósan vagy rendszeresen lekötnek, vagy mozgását más módon jelentősen korlátozzák, annak is – szabadabb mozgása érdekében, élettani és viselkedésbeli szükségleteinek, a

bevált gyakorlatnak és a tudományos ismereteknek megfelelően – elegendő teret kell biztosítani ahhoz, hogy akadály nélkül le tudjon feküdni, fel tudjon állni, valamint tisztálkodni tudjon.

(3)¹² Szabad tartás esetén – a halak kivételével – biztosítani kell az állatok számára olyan területet, illetve létesítményt, ahol azok a szélsőséges időjárási körülmények esetén, valamint természetes ellenségeikkel és az egészségre ártalmas hatásokkal szemben védelmet találnak.

(4)¹³ Az állatok férőhelyét úgy kell kialakítani, hogy az feleljen meg az állat fajának, fajtájának, korának, ivarának, élettani állapotának és az állat hozzáférjen a pihenő-, etető-, itató-, trágyázótérhez, valamint – a magánosan élő fajok kivételével – láthassa társait.

6. §¹⁴ Az állattartónak az állattartási helyén gondoskodnia kell arról, hogy a világítás, hőmérséklet, relatív páratartalom, a levegő portartalma és egyéb környezeti viszonyok (gázkoncentráció vagy zajintenzitás) értékei az állatra ne legyenek káros hatással, valamint, hogy megfeleljenek a bevált gyakorlatnak és az állat élettani, viselkedésbeli szükségleteinek. Az állatot állandó, illetve hirtelen nagy zajnak kitenni tilos.

7. § (1) Az állatok körül használt elektromos berendezéseknek biztonságosnak kell lenniük. Az áramütés elleni védelemről gondoskodni kell.

(2)¹⁵ Az állattartás során használt műszaki berendezést naponta legalább egyszer ellenőrizni kell, és minden észlelt hibát azonnal el kell hárítani. Ha egy hiba azonnal nem hárítható el, haladéktalanul meg kell tenni minden, az állat jólétének és egészségének megóvásához szükséges óvintézkedést.

(3)¹⁶ Mesterséges szellőztetésű istállóban kiemelt figyelemmel kell gondoskodni a folyamatos felügyeletről és a rendszeres ellenőrzésről. Olyan kiegészítő, kiegészítő megoldásról is gondoskodni kell, amely biztosítja az állat egészségének megőrzését és a komfortérzetét megvalósító elégséges légcserét.

(4)¹⁷ A mesterséges szellőztetési rendszer meghibásodása esetére gondoskodni kell a meghibásodásra figyelmeztető riasztó rendszerről, amelyet rendszeresen ellenőrizni kell.

8. §¹⁸ (1) Az állat zárt elhelyezésekor meg kell szüntetni a szerkezeti éles széleket, kiemelkedéseket, a felhasznált anyagok nem okozhatnak kellemetlen érzést, sérülést. Az állattal érintkező felületnek megfelelően tisztíthatónak és fertőtleníthetőnek kell lennie, valamint nem készülhet az állat egészségére káros anyagból.

(2) Az állat elhelyezésének és az épületnek olyannak kell lennie, hogy az állat minden nehézség nélkül megfigyelhető legyen.

(3) Megfelelő (rögzített vagy hordozható) világítási eszközt kell biztosítani ahhoz, hogy az állatot bármely időpontban ellenőrizni lehessen.

(4)¹⁹ Az istállópadozatnak könnyen tisztíthatónak és csúszásmentesnek kell lennie.

(5)²⁰ Az állatot nem szabad folyamatosan sötétben tartani. Folyamatos mesterséges megvilágítás alkalmazása esetén biztosítani kell az állat számára egy sötét, nyugalmi időszakot. Ha a rendelkezésre álló természetes fény kevés az állat élettani és etológiai szükségleteinek kielégítésére, akkor megfelelő mesterséges megvilágításról kell gondoskodni.

(6)²¹ Az állat zárt tartására szolgáló épületet úgy kell megépíteni és karbantartani, hogy a tűzveszély a lehető legkisebb legyen. Az alkalmazott anyagnak tűzállónak vagy égéskésleltetővel kezeltnek kell lennie. Minden szükséges intézkedést meg kell tenni (vészjelző rendszer felszerelése, az állatok épületből való eltávolítására kiürítési terv kidolgozása), hogy az állat megóvása érdekében azonnali cselekvésre legyen lehetőség.

9. §²² (1) Olyan tenyésztési eljárás vagy tenyésztési program, amely bármely állatnak szenvedést okoz, vagy okozhat, a gyakorlatban nem alkalmazható, kivéve azon szükséges beavatkozások alkalmazását, amelyek minimális vagy pillanatnyi szenvedést vagy sérülést okoznak.

(2) Az állatot nem szabad olyan teljesítményre kényszeríteni, amely – fajára, fajtájára, korára, egészségi állapotára figyelemmel – meghaladja az attól elvárható mértéket.

(3)²³ Nem tartható mezőgazdasági célra olyan állat, amelynek – genotípusa, illetve fenotípusa alapján – tartása káros hatással van annak egészségére és jólétére.

10. § Az állatokat látványosság, demonstráció céljára tilos felhasználni, ha az egészségüket és jó közérzetüket károsan befolyásolja.

11. § (1) Csoportosan tartott állatok esetében az állatok gondozására és felügyeletére megfelelő számú személyzetet kell alkalmazni.

(2) Az állatok gondozásával és felügyeletével csak olyan személy bízható meg, aki az adott fajról, fajtáról, korcsoportról és az alkalmazott tartástechnológiáról megfelelő elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkezik ahhoz, hogy képes legyen

a) felismerni az állatok viselkedésbeli változásának jelentőségét, valamint azt, hogy az állatok egészségesek-e, továbbá

b) megítélni a technológiai feltételek változásának jelentőségét.

(3)²⁴ Az állatok gondozásával és felügyeletével megbízott személyt el kell látni a szükséges utasításokkal és útmutatással, valamint gondoskodni kell arról, hogy ismerje a mezőgazdasági haszonállatok tartására vonatkozó, e rendeletben és más jogszabályokban foglalt rendelkezéseket.

11/A. §²⁵ (1)²⁶ Annak az állattartónak, aki mezőgazdasági haszonszerzés céljából legalább

a) ötszáz, hústermelés céljából tartott csirkét,

b) harminc lovat,

c) ötven szarvasmarhát,

d) száz sertést,

e) száz futómadarat,

f) száz, Magyarországon vadászható, vadon élő faj élelmiszer előállítás céljából tenyésztett vagy tartott egyedéből álló törzsállományt,

g) kétszáz juhot,

- h)* kétszáz kecskét,
- i)* kétszázötven anyanyulat,
- j)* kétszázötven prémesállatot,
- k)* háromszázötven tojótyúkot,
- l)* ötszáz egyéb baromfit, kivéve fácánt, foglyot, tőkés récét,
- m)* ezer foglyot vagy tőkés récét zárt térben,
- n)* ezer hízonyulat, vagy
- o)* ötezer fácánt zárt térben

tart, az állatok jólétéért felelős személyt (a továbbiakban: állatjóléti felelős) kell kijelölnie.

(2) Az állatjóléti felelős feladata, hogy

a) felügyelje és elősegítse az állatok tartási körülményeit meghatározó állatvédelmi jogszabályok betartását,

b) ellássa az állatok gondozásával és felügyeletével megbízott személyeket az állatok jólétével kapcsolatos utasításokkal és útmutatással,

c) évente oktatást tartson az állattartó telep dolgozói részére, valamint új dolgozó belépése esetén a munkakezdést megelőzően, mely elvégzett állatvédelmi oktatásokat dokumentálnia kell.

(3)²⁷ Azt a személyt lehet állatjóléti felelősnek kijelölni, aki a kijelölést megelőzően állatvédelmi képzésen részt vett, és képesítési bizonyítványt szerzett.

(4)²⁸ Az állatvédelmi képzés iskolarendszeren kívüli hatósági jellegű képzés. A képzést és a vizsgáztatást a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) szervezi, végzi, illetve e feladatokat átruházhatja. Eredményes vizsgát követően a NÉBIH képesítési bizonyítványt ad ki, a kiadott képesítési bizonyítványokat nyilvántartja.

(5)²⁹ A képesítési bizonyítványt megszerző személy valamennyi állattartó telepen végezhet állatjóléti felelősi tevékenységet, állatfajtól és állatlétszámtól függetlenül. A képesítési bizonyítványt annak kiadásától számított 5 éven belül meg kell újítani, új állatvédelmi képzésen kell részt venni.

(6)³⁰ Amennyiben állatjóléti felelőssel rendelkező állattartó telepen a fővárosi és megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatósága vagy a fővárosi és megyei kormányhivatal járási hivatala járási állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző hivatala az állatvédelmi jogszabályokban leírtak súlyos vagy ismétlődő megszegését tapasztalja, az állatjóléti felelőst új képzés elvégzésére kötelezheti.

(7) A képesítési bizonyítvány formailag egységes, meg kell felelnie a 11. számú melléklet szerinti követelményeknek.

(8)³¹ Az oktatási anyagot, az oktatás és vizsgáztatás módját és a vizsgafeladatokat a NÉBIH hagyja jóvá.

(9)³² Az állatvédelmi képzés anyagának magában kell foglalnia az alábbiakat, valamennyi állatfaj tekintetében:

a) az állatok jólétének jellemzői és etikai vonatkozásai;

b) az állatok élettani, állathigiéniai, különösen itatási és etetési szükségletei;

c) a stressz fogalma, stresszorok az állattartásban, azok hatása az állatok jólétére, a termelés mennyiségére és minőségére;

d) az állatok viselkedése, a diszkomfort megnyilvánulásának jelei és fokozatai;

e) a gazdaságokban alkalmazandó technikai és környezeti követelmények;

f) az állatok gondos kezelésének – megfogásuknak, rakodásuknak, szállításuknak – gyakorlati szempontjai;

g) az állatok sürgősségi ellátása, sürgősségi leölése és selejtezése;

h) járványügyi megelőző intézkedések, az állattartó telepek járványvédelme;

i) az állatok jólétével kapcsolatos jogszabályok előírásai.

(10)³³ Az Európai Unió tagállamának állampolgára által szerzett, a (9) bekezdés követelményeit magába foglaló, képesítési bizonyítvánnyal igazolt képesítés a (3) bekezdés szerinti állatvédelmi képzésen való részvétellel egyenértékűnek minősül, melynek elismerésére a NÉBIH képesítési bizonyítványt ad ki. A más tagállamban szerzett képesítési bizonyítványt annak kiadásától számított 5 éven belül meg kell újítani, új állatvédelmi képzésen kell részt venni.

12. § (1) Az állatokat a szükséghez képest, de naponta legalább egy alkalommal ellenőrizni kell. Minden állatot egyedileg meg kell vizsgálni, ha ez az állattartás körülményei miatt szükségesnek mutatkozik.

(2)³⁴ Ha annak gyanúja merül fel, hogy az állat nem egészséges, vagy viselkedésében nyilvánvaló jelei mutatkoznak a kedvezőtlen változásnak, az állattartó késedelem nélkül köteles jelenteni azt az állatorvosnak, és haladéktalanul meg kell tennie azokat a szükséges intézkedéseket, amelyekkel a szükségtelen szenvedés és sérülés elhárítható. Szükség esetén a beteg vagy sérült állatot olyan megfelelő helyen kell elkülöníteni, ahol száraz és kényelmes alom áll rendelkezésére.

(3) A technológiai feltételek káros megváltozása esetén a gondozónak haladéktalanul meg kell tennie a szükséges intézkedéseket a megfelelő állapot visszaállításával.

13. §³⁵ Az állattartónak nyilvántartást kell vezetnie az állatlétszámról, elhullásokról és azok okáról, az ellenőrzésekről, az alkalmazott kezelésekről, a fertőtlenítés elvégzéséről, a termelésről és az állományváltozásról (állatértékesítés és -vásárlás). A nyilvántartást legalább öt évig meg kell őrizni.

13/A. §³⁶ (1)³⁷ Az e rendeletben foglaltak végrehajtása tekintetében a megyei kormányhivatal járási hivatala járási állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző hivatal (a továbbiakban: járási

állategészségügyi hivatal) kockázatbecslés alapján, valamint az Európai Bizottságnak a bizonyos állatok tenyésztésével foglalkozó termelőhelyeken végzett vizsgálatok alkalmával történő adatgyűjtésre vonatkozó minimumkövetelményekről szóló, 2006. november 14-i 2006/778/EK határozatában foglalt követelményeknek megfelelő módon állatvédelmi ellenőrzést végez.

(2) Az ellenőrzésnek ki kell terjednie a tárgyi és a személyi feltételek, előírások vizsgálatán túl az állomány vagy az egyed vizsgálatára, szükség szerinti mintavételezéssel kiegészítve. A kockázatbecslés során meg kell határozni az egyes állatvédelmi hiányosságok által érintett egyedek számát az állomány nagyságához képest és az adott hiányosság állatokra gyakorolt hatásának mértékét is.

(3)³⁸ A NÉBIH köteles az ellenőrzések országos összesített eredményeiről minden év március 31. napjáig az országos főállatorvosnak éves jelentést küldeni.

14. §³⁹ A borjak tartására vonatkozó szabályokat az 1. számú melléklet, a sertések tartására vonatkozó szabályokat a 2. számú melléklet, a tojótyúkocok tartására vonatkozó szabályokat a 3. számú melléklet, a hízott máj előállítására vonatkozó szabályokat a 4. számú melléklet, a tollszedésre vonatkozó szabályokat az 5. számú melléklet, a mezőgazdasági haszonállatokon érzéstelenítés nélkül végezhető beavatkozásokra vonatkozó szabályokat a 6. számú melléklet, a hústermelés céljából tartott csirkék tartására vonatkozó szabályokat a 7. számú melléklet, a házinyulak nagyüzemi tartására vonatkozó szabályokat a 8. számú melléklet, a szőrméjükért tenyésztett fajok tartására és szállítására vonatkozó szabályokat a 9. számú melléklet, az étkezési célra szánt halak tárolására és szállítására vonatkozó szabályokat a 10. számú melléklet tartalmazza.

15. § (1) Ez a rendelet 1999. április 1. napján lép hatályba.

(2)⁴⁰ Ez a rendelet a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) a Tanács 98/58/EK irányelve (1998. július 20.) a tenyésztés céljából tartott állatok védelméről,

b) a Tanács 99/74/EK irányelve (1999. július 19.) a tojótyúkocok védelmére vonatkozó minimumkövetelmények megállapításáról,

c) a Tanács 2007/43/EK irányelve (2007. június 28.) a hústermelés céljából tartott csirkék védelmét szolgáló minimumszabályok megállapításáról,

d) a Tanács 2008/119/EK irányelve (2008. december 18.) a borjak védelmére vonatkozó minimumkövetelmények megállapításáról,

e) a Tanács 2008/120/EK irányelve (2008. december 18.) a sertések védelmére vonatkozó minimumkövetelmények megállapításáról.

(3)⁴¹ Ez a rendelet a bizonyos állatok tenyésztésével foglalkozó termelőhelyeken végzett vizsgálatok alkalmával történő adatgyűjtésre vonatkozó minimumkövetelményekről szóló, 2006. november 14-i 2006/778/EK bizottsági határozat végrehajtását szolgálja.

1. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez⁴²

A borjak tartásának minimális követelményei

1.⁴³ Borjú: szarvasmarhaféle hat hónapos koráig.

2. A borjútartásban használatos istállóknak, berendezéseknek és egyéb használati eszközöknek hatékonyan tisztíthatóknak és fertőtleníthetőeknek kell lenniük, valamint a borjakra nézve ártalmas anyagot nem tartalmazhatnak. A bélsarat, vizeletet, takarmánymaradékot, a kiszórt takarmányt a szükséges gyakorisággal el kell távolítani, hogy csökkenjen az erős szagok kialakulásának, valamint a rovarok és rágcsálók vonzásának lehetősége. Az állattartás során használt eszközöket, berendezéseket és karámokat rendszeresen tisztítani és fertőtleníteni kell a keresztfertőzések megakadályozása, valamint a kórokozók elszaporodásának megelőzése érdekében.
3. Az elektromos áramköröket és berendezéseket úgy kell a vonatkozó érvényes előírások szerint szerelni, hogy azok áramütést ne okozzanak.
4. Az épület szigetelésének, fűtésének, szellőztetésének biztosítania kell, hogy a légáramlás, a porkoncentráció, a hőmérséklet, a relatív páratartalom és a szén-dioxid, az ammónia, valamint az egyéb gázok koncentrációja a borjak egészségét nem károsító szinten maradjon a más jogszabályban előírt kibocsátási előírások figyelembevételével.
- 5.⁴⁴ Valamennyi, a borjak egészsége és jóléte szempontjából lényeges automatikus üzemű vagy mechanikus működésű berendezést legalább naponta egy alkalommal ellenőrizni kell. Az észlelt meghibásodást azonnal meg kell szüntetni. Ha ez nem lehetséges, addig, amíg a hiba nem szüntethető meg, a borjak egészsége és jó közérzete érdekében meg kell tenni a szükséges intézkedéseket, és olyan alternatív megoldást kell alkalmazni, amely biztosítja a folyadék- és takarmányellátást és a megfelelő környezeti állapot fenntartását.
6. Mesterséges szellőzési rendszer alkalmazása esetén megfelelő kiegészítő megoldással kell biztosítani a légcserét annak érdekében, hogy a borjak egészségi állapota még a mesterséges szellőztetési rendszer meghibásodása esetén se károsodjon, illetve a borjak komfortérzete ne romoljon. A rendszer meghibásodására a gondozót riasztórendszernek kell figyelmeztetnie. A riasztórendszer működőképességét rendszeresen ellenőrizni kell.
7. Tilos a borjakat állandó sötétben tartani. Szokásaik és fiziológiai szükségletük kielégítése céljából – a klimatikus viszonyokat figyelembe véve – természetes és mesterséges megvilágításról kell gondoskodni. A mesterséges megvilágítás időtartamának a természetes nappali fényével kell megegyeznie. Ez az időtartam általában a kilenc és tizenhét óra közötti időszaknak felel meg. Kiegészítésként olyan rögzített helyzetű vagy hordozható fényforrást kell használni, amelynek fényereje elegendő minden borjú bármikor történő ellenőrzéséhez, vizsgálatához.
8. Az állattartónak minden egyedileg vagy csoportosan tartott, istállózott borjút legalább naponta kétszer, szabadon tartott borjút legalább naponta egyszer ellenőriznie kell. Minden sérült vagy betegnek tűnő borjút azonnal megfelelő kezelésben kell részesíteni. Amikor szükségessé válik, a beteg vagy sérült borjút száraz, kényelmes fekvést biztosító alommal ellátott elkülönítőbe kell helyezni. Az olyan esetekben, amelyek meghaladják az állattartó ismereteit, állatorvosi tanácsot kell kérni.
9. A borjuszállítás kialakításánál minden egyes borjú számára biztosítani kell a lefekvés, a pihenés, a felkelés, a saját maga nehézség nélküli ellátásának a lehetőségét, valamint, hogy fajtársait láthassa.
- 10.⁴⁵ A borjakat lekötni tilos, kivéve a csoportosan tartottakat a tejjel vagy tejpótlóval történő etetés, legfeljebb egy órára. A lekötőrendszereket rendszeresen ellenőrizni kell. A kényelmes rögzítés érdekében el kell végezni a szükséges utánállítást. A lekötésre használt eszközöknek olyannak kell lenniük, hogy ne okozzanak fulladást vagy sérülést, valamint elég hosszúnak kell lenniük, hogy a borjú nehézség nélkül lefekhessen, pihenhessen, felkelhessen és saját magát elláthassa.

11.⁴⁶ A padozatnak repedésektől és folytonossági hiányoktól mentesnek, a folyadék elvezetésére megfelelő lejtéssel kialakítottak, egyenletesnek, simának, de csúszásmentesnek kell lennie, és úgy kell azt kialakítani, hogy se a felállás, se a fekvés ne okozzon sérülést vagy szenvedést. A padozatkialakítás feleljen meg a borjú méretének, testtömegének, legyen megfelelően szilárd. A fekvőhelynek kényelmesnek, tisztának, megfelelő vízelvezető képességűnek és a borjak számára ártalmatlannak kell lennie. A két hetesnél fiatalabb borjak részére megfelelő almozást kell biztosítani.

12.⁴⁷ Gondoskodni kell a borjú korának, testtömegének, szokásainak, fiziológiai szükségleteinek megfelelő takarmányozásról, annak érdekében, hogy a borjú megfelelő egészségi állapota és jó közérzete fenntartható legyen. Minden kéthetesnél idősebb borjúnak rosttartalmú takarmányt kell adni naponta, valamint azoknak annyi vasat kell biztosítani, hogy vérükben a hemoglobinn literenkénti szintje a 4,5 mmol értéket elérje. Nyolchetes koruktól húszhetes korukig fokozatosan 50 grammról minimum 250 grammra kell emelni a napi rostanyag táplálék útján történő bevitelét. A borjakra szájkosarat rakni tilos. Egyedi esetben – állatorvos utasítása alapján – a rossz szokás kialakulásának megelőzése céljából az indokolt lehető legrövidebb időtartamra szopásgátló eszközök alkalmazása megengedett.

13. A borjakat naponta legalább két alkalommal kell etetni. Csoportosan tartott borjak esetében, amelyek nem „ad libitum” etetésűek, vagy abban az esetben, ha nem automatikus működésű takarmányellátó berendezést alkalmaznak, a csoport minden egyes állatának lehetőleg azonos időben kell a takarmányhoz jutnia, valamint törekedni kell a takarmányhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítására.

14.⁴⁸ Minden kéthetesnél idősebb borjú számára biztosítani kell a megfelelő mennyiségű friss itatóvizet, illetve azt, hogy folyadékbeviteli igényét más folyadékkal kielégíthesse. Hőség vagy betegség esetén gondoskodni kell a friss folyadékkal való folyamatos ellátásról.

15. Mind az etető-, mind az itatóberendezést úgy kell megtervezni, kivitelezni, elhelyezni és üzemeltetni, hogy a borjak számára biztosított takarmánynak és folyadéknak elszennyeződési lehetősége a legkisebb legyen.

16.⁴⁹ A borjút a születését követően haladéktalanul, de minden esetben az élete első hat órájában szarvasmarhától származó főcstejhez (colostrumhoz) kell juttatni.

17.⁵⁰ Minden állattartóhelynek meg kell felelnie az alábbi követelményeknek:

17.1.⁵¹ Borjakat nyolchetes korukig szabad egyedi ketrecben tartani. Az egyedi ketrec hosszúságának legalább a borjak orrhegytől ülőgumóig mért testhosszának 1,1-szeresének, szélességének legalább a borjú álló testhelyzetében mért marmagasságával megegyezőnek kell lennie. Az egyedi borjúketrecek fala nem lehet tömör, kivéve azokat, amelyek beteg állatok elkülönítésére szolgálnak, annak perforáltnak kell lennie, és lehetővé kell tennie a borjú számára a közvetlen vizuális és fizikai kapcsolat létesítését. A borjakat nyolchetes korukat követően egyedi ketrecben csak akkor lehet tartani, ha állatorvos tanúsítja, hogy a borjú egészségi állapota vagy viselkedése megkívánja, hogy kezelés céljából elkülönítsék.

17.2. Csoportosan tartott borjak számára 150 kg-os testtömegig legalább 1,5 m², 150–220 kg-os testtömegig legalább 1,7 m², 220 kg testtömeg felett legalább 1,8 m² területet kell biztosítani.

18.⁵² A 17. pontban foglaltak nem vonatkoznak:

18.1. az anyjokkal együtt tartott szopósborjak tartására, valamint

18.2. azon állattartóhelyekre, ahol 6 borjúnál kevesebb állatot tartanak.

19–24.⁵³

2. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez⁵⁴

A sertések tartásának minimális követelményei

1. Általános szabályok

1.1. E melléklet alkalmazásában:

a) *sertés*: tenyésztés vagy hizlalás céljából tartott különféle korú sertés (*Sus scrofa var. domestica*),

b) *kan*: tenyésztésre szánt ivarérett hímivarú sertés,

c) *kocasüldő*: ivarérett nőivarú sertés az első fialásig,

d) *koca*: a nőivarú sertés megnevezése az első fialás után,

e) *anyakoca*: a nőivarú sertés megnevezése a fialás és a malacok elválasztása közötti időszakban (szoptató koca),

f) *szárazonálló koca*: a nőivarú sertés megnevezése a malacok elválasztása és a következő fialás közötti időszakban,

g) *malac (szopósmalac)*: a sertés megnevezése születésétől elválasztásig (utónevelés kezdetéig),

h) *utónevelt malac*: a sertés megnevezése az elválasztástól tízhetes életkorig,

i) *hízó, illetve süldő*: a sertés megnevezése tízhetes kortól vágásig, illetve tenyésztésbe állításig.

1.2.1. A csoportosan tartott minden egyes utónevelt malac és hízó számára – a termékenyített kocasüldők és a kocák kivételével – legalább a következő akadálytalanul használható alapterületet kell biztosítani:

a) 10 kg-nál kisebb élősúlyú sertések számára 0,15 m²-es,

b) 10 és 20 kg közötti élősúlyú sertések esetében 0,20 m²-es,

c) 20 és 30 kg közötti élősúlyú sertések esetében 0,30 m²-es,

d) 30 és 50 kg közötti élősúlyú sertések esetében 0,40 m²-es,

e) 50 és 85 kg közötti élősúlyú sertések esetében 0,55 m²-es,

f) 85 és 110 kg közötti élősúlyú sertések esetében 0,65 m²-es,

g) 110 kg-nál nehezebb állatok esetében 1 m²-es

férőhelynek kell minden egyes állat rendelkezésére állnia.

1.2.2.⁵⁵ A termékenyített kocasüldők, illetve kocák csoportos tartása során minden egyes termékenyített kocasüldő számára legalább 1,64 m², minden egyes koca részére legalább 2,25 m² akadálytalanul használható alapterületet kell biztosítani. A 6 egyednél kevesebbet tartalmazó csoport esetén az akadálytalanul használható alapterületet 10%-kal növelni kell. A 40 vagy ennél több egyedet tartalmazó csoport esetén az akadálytalanul használható alapterület 10%-kal csökkenthető.

1.3.1.⁵⁶ A padozatfelületnek kell megfelelnie az 1.3.2–1.3.4. pontokban foglaltaknak.

1.3.2. A termékenyített kocasüldők esetében az 1.2.2. pontban előírt minimális alapterületből egyedenként legalább 0,95 m² legyen tömör, szilárd padozatfelület, melyből legfeljebb 15%-ot foglalhatnak el a vízvezető nyílások.

1.3.3. A vemhes koca esetében az 1.2.2. pontban előírt minimális alapterületből egyedenként legalább 1,3 m² legyen tömör, szilárd padozatfelület, melyből legfeljebb 15%-ot foglalhatnak el a vízvezető nyílások.

1.3.4. A betonból készült rácpadozatnak meg kell felelnie az alábbiaknak:

1.3.4.1. A nyílások szélessége malac esetében legfeljebb 11 mm, utónevelt malac esetében legfeljebb 14 mm, hízó esetében legfeljebb 18 mm, termékenyített kocasüldő és koca esetében legfeljebb 20 mm lehet.

1.3.4.2. A rács szélességének malac és utónevelt malac esetében legalább 50 mm-nek, hízó, termékenyített kocasüldő és koca esetén legalább 80 mm-nek kell lennie.

1.3.5.⁵⁷ A padozatnak simának, de csúszásmentesnek kell lennie, és úgy kell megtervezni, kialakítani és karbantartani, hogy ne okozzon sérülést vagy fájdalmat a sertéseknek. A padozat kialakításának meg kell felelnie a sertések nagyságának és élősúlyának, és almozás hiányában szilárd, egyenes és stabil felületet kell képeznie.

1.4.1. Tilos sertést lekötve tartani.

1.4.2. Tilos a kocák és kocasüldők lekötve tartására szolgáló épület létesítése, valamint az épületek e célból történő átalakítása.

1.5.1.⁵⁸ A tíznél kevesebb kocát tartó gazdaságok kivételével a kocasüldőket és a kocákat a termékenyítés utáni 4. hét eltelte utáni naptól 1 héttel az ellés várható időpontja előtti napig csoportosan kell tartani. A csoport tartására kialakított kutyica oldalfalainak 2,8 m-nél hosszabbnak kell lenniük. Ha egy csoportban kevesebb, mint 6 egyed tartanak, a kutyica oldalfalainak 2,4 m-nél hosszabbnak kell lenniük.

1.5.2. A tíznél kevesebb kocát tartó gazdaságokban az állatok az 1.5.1. pontban leírt időtartam alatt elkülönítve is tarthatók, ha azok saját rekeszükből kényelmesen meg tudnak fordulni.

1.6.⁵⁹ E rendelet előírásait figyelembe véve a kocasüldők és kocák számára állandó hozzáférést kell biztosítani manipulálható anyaghoz, illetve az azzal való játék lehetőségéhez.

1.7. A csoportosan tartott kocasüldők és kocák takarmányozására olyan rendszert kell alkalmazni, amely a vetélytársak jelenlétében is lehetővé teszi minden egyed számára az elegendő mennyiségű táplálék felvételét.

1.8. Minden szárazonálló vemhes kocának és kocasüldőnek az éhség csillapítására és rágási igényeinek kielégítésére elegendő mennyiségű ballaszt- vagy magas rosttartalmú, valamint magas energiatartalmú takarmányt kell biztosítani.

1.9. Azokat, az egyébként csoportosan tartandó sertéseket, amelyek különösen agresszívek, vagy amelyeket más sertések megtámadtak, illetve amelyek betegek vagy sérültek, ideiglenes jelleggel egyedi kutricában lehet hizlalni.

1.10.⁶⁰ Az 1.9. pont szerinti célra alkalmazott egyedi kutrica méreteit úgy kell kialakítani, hogy az állat kényelmesen megfordulhasson, hacsak ez nem ellentétes az állatorvos erre vonatkozó konkrét utasításával.

1.11. Minden sertést legalább naponta egyszer meg kell etetni. Amennyiben a sertéseket csoportokban, és nem ad libitum etetik, vagy az állatok egyéni etetését biztosító automatikus működtetésű takarmányellátó berendezést alkalmaznak, minden sertésnek a csoport többi tagjával azonos időben kell a takarmányhoz jutnia.

1.12. Minden kéthetesnél idősebb sertés számára elegendő mennyiségű friss vizet kell biztosítani.

1.13. Az épületnek azon részében, ahol a sertéseket tartják, kerülni kell a 85 dBA vagy ennél nagyobb folyamatos zajszintet. Kerülni kell az állandó vagy hirtelen zajt.

1.14. A sertések tartására használt épületrészben a fényerő legalább napi nyolc órán keresztül legalább 40 lux legyen.

1.15. A sertések elhelyezésére használt épületrészt úgy kell kialakítani, hogy biztosítsa

1.15.1. az állatok számára a fizikai értelemben és a hőmérséklet tekintetében egyaránt kényelmes, megfelelő vízvezetéssel ellátott, tiszta fekvőterületet, valamint az épületben tartott valamennyi állat számára az egyidejű lefekvés lehetőségét,

1.15.2. az állatok számára a kényelmes pihenés és felállás lehetőségét,

1.15.3. azt, hogy az állatok – kivéve a kocák és kocasüldők a fialást megelőző utolsó hét folyamán, valamint a fiaztató kutricában való tartás alatt – fajtársaikat láthassák.

1.16. A sertéseknek biztosítani kell a viselkedésbeli sajátosságaikhoz tartozó magatartásformához (pl. fürkészás, turkálás, játék) szükséges, elegendő mennyiségű, egészségükre nem ártalmas anyagot (pl. szalmát, szénát, fát, fűrészpport, gombakomposztot vagy ezek keverékét).

2. A kanok tartásának követelményei

2.1. A kankutrica kialakítása és elhelyezése tegye lehetővé, hogy a kan abban meg tudjon fordulni, hallhassa, láthassa a többi állatot, és érezhesse azok szagát.

2.2. Felnőtt kan számára legalább 6 m² akadálytalanul használható alapterületet kell biztosítani.

2.3. Amennyiben a természetes fedeztetést a kankutricában végzik, a kan számára legalább 10 m² akadálytalanul használható alapterületet kell biztosítani.

2.4. A kankutrica búgató része nem lehet rácspadozatú.

3. A kocák és a kocasüldők tartásának követelményei

3.1. Csoportos tartás esetén meg kell tenni minden szükséges intézkedést az agresszív magatartás visszaszorítására.

3.2. A fialás várható időpontja előtt egy héttel a kocákat a fiaztató kutricába kell telepíteni, hogy elegendő ideje legyen az állatoknak a kutricához hozzászokni.

3.3. Amennyiben szükséges, a vemhes kocákat és kocasüldőket a külső és a belső élősködők ellen egyaránt kezelni kell. Fiaztató kutricába telepítés előtt az állat teljes testfelületét alaposan meg kell tisztítani.

3.4. A fekvőhelynek tisztának, megfelelő vízelvezetésűnek és kényelmesnek kell lennie. A várható fialás előtti héten a kocák és kocasüldők számára biztosítani kell megfelelő és elegendő alomanyagot, kivéve, ha a létesítményben alkalmazott hígtrágyakezelő rendszer technikailag azt nem teszi lehetővé.

3.5. A koca, illetve kocasüldő részére fialáskor olyan szabad területet kell kialakítani, amely lehetővé teszi a zavartalan fialást és a fialásban történő segítségnyújtást.

3.6. A fiaztatókutricában gondoskodni kell a malacok védelméről (pl. malacmentő rács, malacvédő korlát elhelyezésével).

4. A szopósmalacok tartásának követelményei

4.1. A malacok számára olyan szilárd padozatú vagy szőnyeggel borított, szalmával vagy egyéb erre alkalmas anyaggal almozott fekvőhelyet kell biztosítani, amely lehetővé teszi az összes malac egyidejű pihenését.

4.2. A fiaztató ketrecekben elégséges helyet kell biztosítani ahhoz, hogy a malacok akadálytalanul szophassanak.

4.3. A malacokat 28 napos koruk előtt csak abban az esetben szabad elválasztani, ha a koca vagy a malacok egészsége vagy jóléte veszélyeztetett.

4.4. A malacokat az 4.3. pontban megadottnál akár hét nappal korábban is el lehet választani, ha azokat olyan, kifejezetten az erre a célra kialakított épületbe telepítik,

4.4.1. amelyet az újabb csoport betelepítése előtt kiürített állapotban kitakarítottak és fertőtlenítettek,

4.4.2. amely a különböző betegségek malacokra történő áttérjedésének minimálisra csökkentése érdekében megfelelően elkülönített a kocák tartására szolgáló épületektől.

4.5. A farokrágás és egyéb rossz viselkedési szokások megelőzése érdekében az állattartás környezeti sajátosságainak és a telepítés sűrűségének figyelembevételével a nem megfelelő környezeti feltételek vagy tartástechnológia megváltoztatására irányuló intézkedéseket kell tenni.

4.5.1. Sem a farokkurtítás, sem a szegletfogak lecsípése nem lehet automatikus, rutinszerű tevékenység. Ezeket a műveleteket csak abban az esetben szabad elvégezni, ha egyértelművé válik és bizonyítékkal alátámasztható, hogy a kocák csecsbimbója e nélkül sérül, vagy a malacok egymás fülét, farkát rágják, sértik.

4.5.2. A hétnapos kor alatti malacok esetében a farokkurtítást és a szegletfogak lecsípését csak állatorvos vagy állatorvos irányításával és felügyeletével cselekvő, megfelelő állategészségügyi ismerettel és gyakorlati tapasztalattal rendelkező személy végezheti.

4.5.3. A hétnaposnál idősebb malacok ivartalanítását és farokkurtítását csak érzéstelenítés vagy tartós fájdalomcsillapítás mellett kizárólag állatorvos végezheti.

5. Az utónevelt malacok és a hízók tartásának követelményei

5.1. Az állatok csoportos tartása esetében meg kell tenni minden szükséges intézkedést a szokványosnak tekinthető magatartáson túlmenő harc megelőzésére.

5.2. A csoportos tartásnál lehetőség szerint korlátozni kell a különböző csoportok között az állatok áthelyezését. Ha egymást nem ismerő egyedek egy csoportba helyezésére van szükség, akkor azt a lehető legkorábban, lehetőség szerint az elválasztás előtt vagy legfeljebb egy héttel az elválasztás után kell megtenni. Az egyedek átcsoportosítása esetén az állatok számára megfelelő menekülési és rejtőzési lehetőséget kell biztosítani a többi sertés előtt.

5.3. Súlyos harcok, valamint annak látható nyomainak felfedezése esetén haladéktalanul fel kell deríteni az arra vezető okokat, valamint meg kell tenni minden szükséges lépést annak megszüntetésére (pl. bőséges szalmáról vagy az állat érdeklődését felkeltő, fürkészésre alkalmas anyagról kell gondoskodni). A különösen veszélyeztetett vagy agresszív egyedeket el kell különíteni a csoporttól.

5.4. Az egyedek különböző csoportok között történő áthelyezésénél nyugtatószereket csak rendkívüli esetben és állatorvos szakvéleménye alapján lehet alkalmazni.

3. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez⁶¹

A tojótyúk tartásának minimális követelményei

1. A tojótyúk tartói az általuk alkalmazott rendszernek megfelelően

a) az alternatív rendszerekre, vagy

b)⁶²

c) a feljavított ketrecekre

megállapított rendelkezéseket kötelesek betartani.

2.⁶³ Új vagy felújított fel nem javított ketreces rendszerek üzembe helyezése és üzemben tartása tilos.

2.1.⁶⁴ Ketreces tojótyúktartás során tilos fel nem javított ketrecet üzemben tartani.

3. E melléklet előírását nem kell alkalmazni

a) a 350 tojótyúknál kevesebbet tartó létesítményekre,

b) a tenyész-tojótyúkokat nevelő létesítményekre,

c)⁶⁵

d)⁶⁶

4. A rendelet 1–13. §-ában foglaltak a 3. a) és b) pontban felsorolt létesítményekre is vonatkoznak.

5. E melléklet rendelkezései alkalmazásában:

a) *tojótyúk*: tojóérettséget elért tyúk (*Gallus gallus*), amelyet nem tenyészcélú tojás termelése céljából tartanak,

b) *fészek*: tojásrakás céljából egy vagy több tyúk (csoportos fészek) részére elkülönített hely, amelynek padozata nem tartalmazhat olyan dróthálót, amely az állatok testével érintkezhet,

c) *alom*: bármely olyan morzsalékos anyag, amelynek segítségével a tyúkok kielégíthetik etológiai szükségleteiket,

d) *hasznosítható terület*: legalább 30 centiméter széles terület, amelynek padozata legfeljebb 14 százalékos lejtésű, és amelynek belső magassága legalább 45 centiméter; a fészkelőhelyek nem tekinthetők hasznosítható területnek.

A tojótyúkok alternatív rendszerben való tartásának minimális követelményei

6. A tojók tartásánál csak olyan alternatív rendszereket szabad alkalmazni, amelyek megfelelnek a következő előírásoknak:

6.1. mindegyik tojótyúk számára jusson legalább 10 centiméternyi egyenes etető, vagy legalább 4 cm kör alakú etető, valamint 2,5 cm-nyi folyamatos itatóvályú, vagy 1 cm kör alakú itatóvályú,

6.2. ha szelepes vagy csészés itató használatos, minden 10 tyúkra legalább egy szelepes vagy csészés itató jusson, vagy ha itatópontokat szereltek be, minden egyes tyúknak legalább két csészés vagy két szelepes itató legyen elérhető,

6.3.⁶⁷ egy fészkekre legfeljebb hét tyúk, valamint csoportos fészek esetében 1 négyzetméter területű fészkekre legfeljebb 120 tyúk jusson,

6.4. éles szélek nélküli megfelelő ülőrud(ak)at, és ebből minden tyúk számára legalább 15 cm-t kell biztosítani,

6.5. az ülőrudakat tilos az alom fölé szerelni, az ülőrudak között a vízszintes távolság legalább 30 centiméter, az ülőrúd és a fal közötti vízszintes távolság pedig legalább 20 centiméter legyen,

6.6. tyúkonként legalább 250 négyzetcentiméter almozott területet kell kialakítani, az alom legalább a terület egyharmadát foglalja el,

6.7. a létesítmények padozatát úgy kell kialakítani, hogy az állatok mindkét lábának mindegyik előrenéző karmát megfelelően megtámassza,

6.8. az állomány sűrűsége nem haladhatja meg a hasznosítható terület egy négyzetméterére számítva a kilenc tojótyúkot.

7.⁶⁸

8. Az 5. és a 6. pontban megállapított rendelkezéseken kívül,

8.1. az olyan alternatív tartási rendszerekben, ahol a tojótyúkok szabadon mozoghatnak a különböző szintek között,

a) legfeljebb négy szint lehet,

b) a szintek közötti belső magasság legalább 45 centiméter legyen,

c) az itató- és etetőeszközöket/berendezéseket úgy kell elosztani, hogy az összes tyúk számára egyforma hozzáférést biztosítsanak,

d) a szinteket úgy kell elrendezni, hogy az ürülék ne essen le az alsóbb szintekre,

8.2. az olyan alternatív tartási rendszerekben, ahol a tojótyúkok kifutóra is kimehetnek,

a) az épület teljes hossza mentén több kijárat nyílásnak kell lennie, melyeken át a tyúkok közvetlenül kijutnak a külső területre, és amelyek legalább 35 centiméter magasak és 40 centiméter szélesek,

b)⁶⁹ összeadva legalább 2 méter nyílás álljon minden 1000 tyúk rendelkezésére,

c) a kifutó olyan területű legyen, amely megfelel az állomány sűrűségének és a talaj jellegének, hogy bármilyen fertőződés megakadályozható legyen. Legyen felszerelve menedékhellyel a szélsőséges időjárás és a ragadozók ellen, valamint megfelelő itatóvályúkkal is.

9.⁷⁰

A tojótyúkok feljavított ketreces rendszerben való tartásának minimális követelményei

10. A tojók tartásánál csak olyan feljavított ketreces rendszereket szabad alkalmazni, amelyek megfelelnek a következő előírásoknak:

10.1. a tojótyúkok részére biztosítani kell

a) tyúkonként legalább 750 négyzetcentiméter ketrecterületet, amelyből 600 négyzetcentiméter hasznosítható; a ketrec magassága, ami nem a hasznosítható terület fölött van, legalább 20

centiméter legyen minden ponton, és a ketrec összes területe nem lehet 2000 négyzetcentiméternél kevesebb,

b) egy fészket,

c) olyan almot, hogy csipegetni és kapirgálni tudjanak,

d) tyúkonként legalább 15 centiméteres hosszúságú megfelelő ülőrudat,

10.2. korlátozás nélkül használható etetővályúról kell gondoskodni, melynek egy tojóra számítva legalább 12 centiméter hosszúnak kell lennie,

10.3. mindegyik ketrec rendelkezzen a csoport méretének megfelelő itatórendszerrel; ahol szelepes itatók állnak rendelkezésre, legalább két szelepes vagy két csészés itató legyen elérhető minden egyes tyúk számára,

10.4. a tyúkok ellenőrzésének, elhelyezésének és kitelepítésének megkönnyítésére legalább 90 centiméter széles folyosó legyen a ketrecek között, továbbá, legalább 35 centiméter térköz legyen az épület padozata és az alsó ketreccsor között,

10.5. a ketreceket megfelelő karomkoptató eszközökkel kell ellátni.

A tojótyúkok feljavított ketreces, valamint alternatív tartási rendszerekben való tartásának minimális követelményei⁷¹

11.⁷² A tojótyúkoknál alkalmazott tartási rendszer csak akkor lehet két- vagy többszintes, ha megfelelő berendezésekkel vagy intézkedésekkel a tojók ellenőrzése minden szinten lehetséges, valamint azok eltávolítása nem okoz nehézséget.

12.⁷³ Minden épületben olyan fényerőt kell biztosítani, hogy minden tyúk láthassa a többi tyúkot és ők is láthatók legyenek, hogy szemrevételezhessék környezetüket, és természetes tevékenységeiket folytathassák. Ahol természetes fény van, a fény behatolását lehetővé tévő nyílásokat úgy kell megtervezni, hogy a fény az épületen belül egyenletesen oszoljon meg.

13. A beólaszás első napjai után a fényforrásokat úgy kell elhelyezni, hogy az megakadályozza az egészségügyi és viselkedésbeli problémákat. A megvilágítás a 24 órás napi ritmust kövesse, és az utasítások szerint tartalmazzon egy, körülbelül a nap egyharmadát érintő zavartalan sötét időszakot is, hogy a tojótyúkok pihenhessenek, és ezáltal szemrendellenességek ne alakuljanak ki, az ellenállóképesség csökkenése ne következzen be. Gondoskodni kell a megfelelő hosszúságú félhomályos időszakról is, amikor a tyúkok zavartalanul, nyugodtan pihenhetnek anélkül, hogy megsérülnének.

14.⁷⁴ Az elhullott egyedeket minden nap, az ürüléket pedig szükség szerint el kell távolítani.

15.⁷⁵ Tilos a tojásrakás megszüntetése vagy a vedlés mesterséges kiváltása érdekében az itatóvizet, a takarmányt, a fényt teljesen elvonni.

16.⁷⁶ A zajszintet minimálisra kell csökkenteni. Kerüendő a hirtelen vagy állandó zaj. A szellőztető, etető és más berendezéseket úgy kell megtervezni, elhelyezni, működtetni és fenntartani, hogy azok a lehető legkisebb zajt okozzák.

17.⁷⁷ Az épületek, berendezések és szerszámok azon részeit, melyek kapcsolatba kerülnek az állatokkal, rendszeresen tisztítani és fertőtleníteni kell, és ezt minden kitelepítés után, az új egyedek érkezése előtt is meg kell tenni. A betelepített ketrecek külső felületeit és minden berendezést tisztán kell tartani.

18.⁷⁸ A ketreceket megfelelő szökésmegelőző rendszerrel kell felszerelni.

19.⁷⁹ A ketrecek ajtaját úgy kell megtervezni, és annak olyan szélesnek kell lennie, hogy egy kifejlett tojótyúk kivétele ne okozzon annak felesleges szenvedést vagy maradandó károsodást.

20.⁸⁰ A tojótyúkok mindennemű csonkítása tilos, kivételt képez a tollcsipkedés és kannibalizmus megelőzése érdekében végzett csörkurtítás, amennyiben azt tojásrakásra szánt 10 naposnál nem idősebb csibéken, állatorvos vagy állatorvos irányításával és felügyeletével cselekvő, megfelelő állategészségügyi ismerettel és gyakorlati tapasztalattal rendelkező személy végzi.

21–24.⁸¹

25.⁸²

4. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez

A hizott máj előállításának szabályai

1.⁸³ Az alábbi rendelkezések a hizott máj – a házi lúd (*Anser anser* var. *domestica*), a házi kacs (*Anas platyrhynchos* var. *domestica*), a pézsmaréce (*Cairina moschata* var. *domestica*), valamint kereszteződésük, a mulárd-kacs (élettani, étkezési szokásaira jellemző jó étvágyára és falánkságra alapozott – kíméletes töméses, hizlalásos előállítására vonatkoznak.

2.⁸⁴ A töméses hizlalás olyan speciális tevékenység, amelyhez megfelelő szaktudással kell rendelkezni, ezért a liba- és kacsatömést megfelelő tapasztalattal és jártassággal rendelkező, valamint a 11. § (2) bekezdése szerinti ismeretekkel rendelkező személyek végezhetik.

3.⁸⁵ Tömésre csak egészséges, jól fejlett, a jelzett testtömeg alsó határát meghaladó testtömegű, ép testű állatokat szabad befogni. Ügyelni kell arra, hogy egy csoportba homogén állomány kerüljön, különös tekintettel az állatok uniformizált tömhetőségére és egészséges terhelhetőségére. A legkisebb egyedi testtömeg a következő:

Megnevezés	Átlag tömeg (kg)	Egyedi testtömeg alsó határa (kg)
Fiatal liba (vegyes ivar)	3,9–4,2	3,70
Letollazott liba (vegyes ivar)	4,3–5,3	4,10
Mulárd kacs (gácsér)	3,6–4,0	3,40
Pézsmakacs (gácsér)	4,0–4,4	3,70

4.⁸⁶ A hizlalási céllal nevelt állatok nevelése során olyan berendezéseket, eszközöket kell alkalmazni, amelyek biztosítják az állatok egészséges és sérülésmentes növekedését, a toll

védelmét, a takarmány és az itatóvíz akadályoztatás nélküli felvételét. Ehhez megfelelő etető-itató berendezésre és hibátlan almozásra van szükség.

5.⁸⁷ A takarmányt és az itatóvizet mennyiségben és időben – különösen az utónevelési időszakban – úgy kell megállapítani, hogy a tömés időszakára az állatok a szervezetet megterhelő nagyobb takarmányadagok befogadását minél kisebb nehézséggel tudják elviselni.

5/A.⁸⁸ A táplálás során különös figyelmet kell fordítani arra, hogy a takarmány bejuttatására használt cső elérje a nyelöcsövet, ugyanakkor ne érje el a mirigyes gyomor bejáratát. A cső kizárólag gumiból, vagy hasonló rugalmas anyagból készülhet, átmérője legfeljebb 22 mm lehet.

6.⁸⁹ Az első tömés előtt az állatokat legalább tizenkét órán keresztül pihentetni kell.

7. Az állatok hizlalás alatti elhelyezésekor figyelembe kell venni, hogy az állatok testtömege a hizlalás végére megnő. Különösen fontos a klimatizáció, továbbá az, hogy az állatok mozgásterének állandó csökkenése ellenére a szükséges intézkedések sérülés- és stresszmentesen megtehetőek legyenek.

8. A töméses hizlalás technikai eszközeinek (különösen a tömőgépek) biztosítaniuk kell a kíméletes és sérülést nem okozó tömés feltételeit. Az eszközök szélei nem okozhatnak sérülést, és a gépet a túladagolás ellen biztonsági rendszerrel kell ellátni.

9.⁹⁰ Mind a mélyalmos, mind a rácspadozaton való tartás elfogadható. Mélyalmos tartásnál rendszeres felülalmozással biztosítani kell az állatok számára a száraz pihenőhelyet. A rácspadozat anyaga műanyag, vagy más, műanyag bevonatú anyag lehet.

10. Tömésre csak jó minőségű, megfelelően előkészített takarmány-alapanyag használható.

11. A hizlalás végén, a szállítást megelőzően legalább hat órával, a tömést be kell fejezni, mert a tömött állat nem bírja a szállítást.

12.⁹¹ Az állatok rakodását kíméletesen, csak arra betanított és gyakorlatot szerzett személyekkel kell elvégeztetni. Az állatok szállítása során – a stressz, a sérülésveszély, az elhullási veszteség csökkentése érdekében – az évszak és az időjárás figyelembevételével gondosan kell megválasztani a szállításra legalkalmasabb napszakot.

5. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez⁹²

A tollszedés szabályai

1.1. Tollszedés, tollazás, letollazás: Az érett tollak kíméletes, fájdalommentes és szakszerű eltávolítása.

1.2. Az alábbi rendelkezések mindazon házi ludak (*Anser anser var. domestica*) tollszedésére vonatkoznak – az állatok fajtájától, hasznosítási irányától, korától, ivarától függetlenül –, amelyeket élő állapotban, tollszedésre hasznosítanak.

2. A tollszedés szabályai a következők:

2.1. az állatokat csak akkor szabad tollazni, amikor a toll teljesen érett,

- 2.2. a tollazást meleg, száraz időben kell végezni, hogy utána az állat ne fázzon meg, és amennyiben az időjárási viszonyok indokolják, a libákat a szedés után védett, meleg helyen kell tartani,
- 2.3. a tollazás előtti napon az állatokat lehetőség szerint meg kell fürdetni, úsztatni, majd a szedés időpontjáig frissen almozott, tiszta ólban kell tartani,
- 2.4. nem szabad tollazást végezni, amikor az állatok tolla nedves,
- 2.5. az állatokat – a tollszedés előtti egy héttől kezdődően a tollszedést követő második hét végéig – *ad libitum* kell takarmányozni,
- 2.6. tollazáskor a tollat – a bőr sérülésének megakadályozása érdekében – a legkisebb ellenállás irányában, a toll könnyed eltávolításához megfelelő erővel szükséges kihúzni,
- 2.7. az állatokról kemény gerincű (szárny- és farok-) tollat szedni tilos, a testtollak szedésekor ügyelni kell arra, hogy annyi toll maradjon az állat testén, amennyi a szárnyakat megtartja, illetve annyi pehely maradjon, amennyi a hőháztartás fenntartását biztosítja.
3. A ludaknak a megfelelő méretű kifutó mellett a kedvezőtlen időjárási hatások megelőzése érdekében legalább a tollazás előtti második naptól a tollazás utáni tizennegyedik napig világos, jól szellőző istállót kell biztosítani.
4. A ludak tollazása folyamán törekedni kell arra, hogy az stresszmentesen történjen. Az állatokat vitaminok és takarmánykiegészítők adásával kell segíteni a tollszedéssel járó stressz károsodásmentes elviselésében.
5. A tollszedés évszakhoz kötött, csak akkor végezhető, ha a napi átlaghőmérséklet legalább 15 °C, illetve ha a napi legalacsonyabb hőmérséklet meghaladja a 6 °C-ot.
6. Élő állat tollának szedése csak az élettanilag is bekövetkező tollváltások (vedlések) alkalmával, és csak a vonatkozó előírások figyelembevételével végezhető el. A növendékek az első tollazástól számított 6 hét múlva újra szedhetők. A nevelési körülményektől és az időjárástól függően a növendékludak a második szedéstől számított 6 hét múlva harmadszor is megszedhetők. A kifejlett törzsludakat a mindenkori tojástermelési időszak után szabad először tollazni, további tollazásuk a növendéknél leírtakkal megegyezően végezhető.
7. A tollérettség pontos idejének megállapítása érdekében a vedlés kezdetén a mell, az oldal és a hát tájékán próbaszedéseket kell végezni. A tenyészállatoknál a tojástermelési periódus végén sűríteni kell a próbaszedéseket. A törzsállomány tollazásonkénti csoportosítása és ennek megtartása esetén elegendő az első csoport optimális tollazási állapotát meghatározni és a többi ehhez igazítani.
8. Érett a toll abban az esetben, amikor a tollcséve és a tolltűsző közötti kapcsolat teljesen fellazult, ezáltal a tollak akadálytalanul, fájdalomkórosítás nélkül kihúzhatók a tollpapillákból és a toll vége erőteljesen elszarusodott, a toll táplálása teljes mértékben megszűnt, az holt szaruképződménnyé vált. A toll beérésekor, a vedlés megindulásának jeleként az állatok által használt területen (istállóban, kifutóban, legelőn) megjelennek az elhullatott tollak. Ilyenkor kell a toll érettségét ellenőrizni és a fenti szempontok meglétekor lehet a tollazást elkezdeni.
9. A tollszedést megelőzően és a tollszedés során különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy az állatok zavarása minél kisebb mértékű legyen. Ennek érdekében a ludak tollszedéséhez nyugodt helyzetet kell teremteni.

10. Az állatok befogásához megfelelő, néhány lúd elkerítésére alkalmas befogórácsot kell használni, és a ludakat nyakuknál kell megfogni. A légsövet nem szabad elszorítani, ezért a nyakuknál fogott ludakat felemelni tilos. Ezen túlmenően a következő szabályokat kell követni:

10.1. a ludakat felemelni csak az állat súlyát alulról megtartva szabad,

10.2. tilos a ludak szárnyait összekötözni, keresztezni, vagy a ludakat összekötött lábaiknál fogva felfüggeszteni.

11. A ludakat tollazó személynek kerülnie kell minden fájdalom vagy sérülés okozását. A tollat és a pehelytollat mindig kis csomókba fogva kell kihúzni, az új tollkezdeményeket nem szabad kiszakítani. Nedves kézzel ludat tollazni tilos.

12. Tollazáskor toll kizárólag a test mell-, has- és hátoldali részeiről szedhető. Nem szabad szedni a nyelőcsőtágulatot borító tollazatot, illetve a szárnytollakat, a farktollakat és a szárnytartó, ún. párnatollakat. A pehelytollakat csak ritkítani szabad.

13. A tollszedést csak arra betanított és gyakorlatot szerzett személyek végezhetik. Az állatok egészségének megőrzése érdekében:

13.1. a tollazás során esetlegesen előforduló bőrsérüléseket állatorvos által erre a célra javasolt állatgyógyászati készítményekkel kell kezelni, és az állatot nyugalma, gyógyulása érdekében el kell különíteni,

13.2. a stressz vagy egyéb tényezők miatt nehezen tollazható egyedeknél a tollszedést mellőzni kell,

13.3. a betegségek megelőzése céljából a tollazók csak frissen mosott, tiszta, fertőtlenített ruházattal és lábbelivel léphetnek be a tollazó helyiségbe, valamint ügyelni kell a tollazók személyi higiéniájára is,

13.4. a tollszedés helyének tisztaságára gondot kell fordítani.

14. A próbaszedésekről és a tollazásokról (az állomány azonosítójáról, a tollazás idejéről, a tollazott állatok számáról) az állattartónak nyilvántartást kell vezetnie, amelyet legalább öt évig meg kell őrizni.

6. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez⁹³

Az érzéstelenítés nélkül végezhető beavatkozásokat csak állatorvos vagy állatorvos irányításával és felügyeletével cselekvő, megfelelő állategészségügyi ismerettel és gyakorlati tapasztalattal rendelkező személy végezheti. Minden lehetséges módon csökkenteni kell az elkerülhetetlen fájdalom hatását.

A mezőgazdasági haszonállatokon érzéstelenítés nélkül végezhető beavatkozások

1.⁹⁴ Ló, szamár, öszvér esetében:

vérvételezés, fogreszelés, szondázás, rektális vizsgálat, vakbél szűrőcsapolás, vértelen szülészeti segítségnyújtás, egyedi jelölés.

2. Szarvasmarha, bivaly esetében:

vérvétel, szondázás, szarvtalanítás napos korban vértelen úton, fattyúcssecsbimbó eltávolítás napos korban, bendőmágnes-behelyezés, tályogmegnyitás, krotáliázás, bendő szúr csapolás, vértelen szülészeti segítségnyújtás.

2.1.⁹⁵ Magyar szürke szarvasmarha esetében a 2. pontban foglaltakon túl megengedett még:

1 éves kor alatti vértelen ivartalanítás, azonosítás célját szolgáló bőrbesütés, tetoválás, orrkarika behelyezés, szarvgombok felhelyezése.

3. Juh, kecske esetében:

vérvétel, bendő szúr csapolás, krotáliázás, tetoválás, tályogmegnyitás, vértelen szülészeti segítségnyújtás, castratio, szondázás, napos korban farokcsontkítás (vagy gumigyűrű igénybevételeivel, 8 napos korig).

4.⁹⁶ Sertés esetében a 4.1. pontban felsoroltak kivételével tilos minden olyan nem állatgyógyászati vagy diagnosztikai célokat szolgáló, illetve nem egyéb jogszabályban leírt és a sertések azonosítását célzó eljárás alkalmazása, amely az állat csontozatában vagy testének valamely érzékeny részében kárt okoz.

4.1. Sertés esetében megengedett:

– vérvétel,

– hímvivárú sertések ivartalanítása hétnapos korig olyan módszerrel, amely nem jár a szövetek szakadásával,

– tályogmegnyitás,

– othaematoma megnyitása,

– hétnapos korig farokkurtítás,

– krotáliázás,

– fülcsipkésítés,

– malacoknál hétnapos korig a fogak egységes megrövidítését szolgáló ép, egészséges, sima felület létrejöttét eredményező köszörülés vagy lecsípés,

– szabadtartásos rendszer alkalmazása esetén orrkarika behelyezése,

– kanok szemfogai hosszának csökkentése, amennyiben a többi állatnak okozott sérülések megelőzése vagy egyéb biztonsági okok ezt indokoltá teszik,

– vértelen szülészeti segítségnyújtás.

4.2.⁹⁷

5.⁹⁸ Baromfi esetében:

vérvétel, szárnyszámozás (szárnykrotáliázás), szárnykurtítás napos korban, elektromos csőr kurtítás napos korban, úszóhártya-bemetszés napos korban, kakassarkantyúlecsípés napos korban, barbarie kacsa karomvágása és csőr kurtítása kéthetes korig, tetoválás.

6.⁹⁹ Strucc és emu esetében:

vérvétel, krotáliázás.

7.¹⁰⁰ Nyúl esetében:

Fülszámozás (fülkrotáliázás), fültetoválás.

8.¹⁰¹ Csincsilla esetében: krotáliázás, fültetoválás.

9.¹⁰² Ezüstróka és sarki róka esetében:

fültetoválás.

7. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez¹⁰³

A hústermelés céljából tartott csirkék tartásának minimális követelményei

1. Általános szabályok

1.1. E melléklet előírásait a hústermelés céljából tartott csirkékre kell alkalmazni.

1.2. E melléklet előírásait nem kell alkalmazni

a) a kevesebb mint 500 csirkét tartó gazdaságokra;

b) a kizárólag tenyészállat-állományokat tartó gazdaságokra;

c) a keltetőállomásokra;

d) a baromfira vonatkozó egyes forgalmazási előírásokról szóló 1906/90/EGK rendelet végrehajtása részletes szabályainak bevezetéséről szóló, 1991. június 5-i 1538/91/EGK bizottsági rendelet IV. mellékletének b), c), d) és e) pontja szerinti külterjes zárt tartású és szabad tartású csirkékre;

e) az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek címkézéséről és a 2092/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. június 28-i 834/2007/EK tanácsi rendeletnek megfelelően, ökológiai módszerekkel tenyésztett csirkékre.

1.3. E melléklet előírásait a tenyész- és hízóállományok tartásával egyaránt foglalkozó gazdaságokban csak a hízóállományokra kell alkalmazni.

1.4. E melléklet alkalmazásában:

a) *csirke*: a Gallus gallus fajhoz tartozó azon állat, amelyet hústermelés céljából tartanak;

b) *gazdaság*: olyan termelési hely, ahol csirkét tartanak;

c) *ól*: a gazdaság azon épülete, ahol csirkeállományt tartanak;

d) *hasznosítható terület*: az ól alommal ellátott területe, amely a csirkék számára bármikor hozzáférhető;

e) *állománysűrűség*: az egyszerre egy ólban található csirkéknek a hasznosítható terület egy négyzetméterére eső élősúlya;

f) *állomány*: a gazdaság egy óljában egyszerre megtalálható csirkék összessége;

g) *napi elhullási arány*: adott napon az adott ólban elpusztult csirkék – ideértve a betegség miatt vagy egyéb okból kiselejtezett csirkéket is – számának és adott napon az adott ólban található csirkék számának a hányadosa, százzal szorozva;

h) *összesített napi elhullási arány*: a gazdaság óljaiban tapasztalt napi elhullási arányok százalékban kifejezett összesített értéke.

1.5.¹⁰⁴ A NÉBIH a helyes állattartási gyakorlatra vonatkozó útmutatót dolgoz ki az állattartók részére, amely az ebben a mellékletben lefektetett követelményeknek való megfeleléssel kapcsolatos iránymutatásokat tartalmazza.

2. A csirketartás minimális követelményei

2.1. A gazdaságban vagy a gazdaság óljában az állománysűrűség értéke nem haladhatja meg a 33 kg/m²-t, a teljes nevelési ciklus alatt.

2.2. Az itatókat úgy kell elhelyezni és üzemben tartani, hogy a víz a lehető legkisebb mértékben csorduljon ki.

2.3. A takarmány folyamatosan vagy adagolva álljon a csirkék rendelkezésére. A takarmányt megvonni a várható vágás időpontja előtt legfeljebb 12 órával lehet.

2.4. A csirkéket száraz, felszínén morzsalékos, puha almon kell tartani.

2.5. A túlfűtés elkerülése, valamint a túlzott nyirkosság megszüntetése érdekében a szellőzésnek – szükség esetén fűtőrendszerek használatával kombinálva – az állatok jóléte szempontjából kielégítőnek kell lennie.

2.6. A zajszintet a lehető legalacsonyabbra kell csökkenteni. A berendezéseket úgy kell kialakítani, elhelyezni, működtetni és karbantartani, hogy azok a lehető legkisebb zajjal üzemeljenek.

2.7. A megvilágításnak az állatok szemmagasságában mérve legalább 20 lux fényerejűnek kell lennie, a hasznosítható terület legalább 80%-án. A megvilágítás szintjének ideiglenes csökkentése megengedhető, ha ez az állatorvos szerint szükséges.

2.8. A csirkék épületben való elhelyezésétől számított 7 napon belül olyan 24 órás ritmust követő megvilágítást kell alkalmazni, amely összesen legalább napi 6 órányi sötét időszakot foglal magában. A sötét időszakok közül egynek megszakítás nélkül legalább 4 órán át kell tartania, melyben nincsenek félhomályos időszakok. A vágás várható időpontja előtt 3 nappal ezen megvilágítási mód alkalmazásával fel lehet hagyni.

2.9. A gazdaságban tartott valamennyi csirkét naponta legalább kétszer ellenőrizni kell. Az ellenőrzések során különleges figyelmet kell fordítani az állatok jólétének, illetve egészségének romlására utaló jelekre.

2.10. Azokat a csirkéket, amelyek súlyosan sérültek vagy egészségügyi rendellenesség egyértelmű jeleit mutatják, megfelelő kezelésben kell részesíteni, vagy azonnal le kell ölni. Minden szükséges esetben fel kell venni a kapcsolatot állatorvossal.

2.11. Az épületek, berendezések vagy eszközök azon részeit, amelyekkel a csirkék érintkeznek, az ól teljes kiürítését követően minden alkalommal – még az új állomány betelepítése előtt – alaposan meg kell tisztítani és fertőtleníteni, valamint az almot teljes egészében el kell távolítani, és új, tiszta almot kell biztosítani.

2.12. Az állattartónak a gazdaság minden óljáról nyilvántartást kell vezetnie az alábbiakat feltüntetésével:

a) a betelepített csirkék száma;

b) a hasznosítható terület;

c) a betelepített hibrid vagy fajta, amennyiben ismert;

d) az egyes ellenőrzések során elhullottan talált szárnyasok száma az okok megjelölésével, amennyiben ezek ismertek; valamint a 2.10. pont szerint szükségszerűen leölt szárnyasok száma;

e) az értékesítésre szánt vagy levágásra küldött csirkék eltávolítása után az állományban maradó csirkék száma.

2.13. A 2.12. pontban előírt nyilvántartásokat legalább három évig meg kell őrizni.

2.14. Hústermelés céljából tartott csirkén tilos minden olyan nem gyógyászati vagy diagnosztikai célból végzett műtéti beavatkozást végezni, amely a test érzékeny részének sérülését vagy elvesztését, vagy a csontszerkezet módosítását eredményezi.

2.15. A 2.14. pontban előírt tilalom nem vonatkozik

a) a csőr Kurtításra, amennyiben tíznaposnál fiatalabb csirkéken végzik, és a tollcsipkedés és a kannibalizmus megelőzésére szolgáló egyéb intézkedések nem jártak eredménnyel, valamint állatorvos vagy állatorvos irányításával és felügyeletével cselekvő, megfelelő állategészségügyi ismerettel és gyakorlati tapasztalattal rendelkező személy végzi,

b) a csirkék ivartalanítására, amennyiben állatorvos vagy állatorvos irányításával és felügyeletével cselekvő, megfelelő állategészségügyi ismerettel és gyakorlati tapasztalattal rendelkező személy végzi.

3. Az állománysűrűség növelésének feltételei

3.1. A gazdaságban vagy a gazdaság óljában az állománysűrűség teljes nevelési ciklusra vonatkozó legmagasabb értéke legfeljebb 39 kg/m²-ig emelhető, amennyiben az állattartó megfelel a 3.2., 3.3., 3.4. pontokban meghatározott követelményeknek.

3.2.¹⁰⁵ Az állattartó az állományólban való elhelyezését megelőzően legalább 15 nappal tájékoztatja a járási állategészségügyi hivatalt az állománysűrűséggel kapcsolatos változtatási szándékáról, az állománysűrűség kívánt értékét pontosan megjelölve. Ha a járási állategészségügyi hivatal kéri, az értesítést olyan dokumentumnak kell kísélnie, amely összefoglalja a 3.3. pont szerint szükséges dokumentáció tartalmát képező információkat.

3.3. Az állattartónak a termelési rendszert részletesen leíró, folyamatosan rendelkezésre álló dokumentációcsomagot kell tartania azólban.

3.3.1. A dokumentációnak tartalmaznia kell azólban és berendezéseinek az alábbi technikai adatait:

- a) azól tervrajza, beleértve a csirkék által hasznosítható terület méreteit;
- b) a szellőző-, és adott esetben hűtő- és fűtőrendszer, beleértve azok elhelyezkedését; szellőzési terv, amely részletezi a levegőminőség olyan paramétereit, mint például a légáramlás, a légsebesség és léghőmérséklet;
- c) etető- és itatórendszerek és azok elhelyezkedése;
- d) riasztóberendezések és tartalék berendezések az állatok egészségéhez és jólétéhez elengedhetetlen automatikus vagy mechanikus berendezések üzemzavara esetére;
- e) a padozat típusa és az általában használt alom.

3.3.2.¹⁰⁶ A dokumentációt naprakészen kell tartani, különösen a szellőzőrendszer és a riasztóberendezés műszaki ellenőrzése tekintetében. Azólban, berendezéseiben vagy az alkalmazott eljárásokban bekövetkező bármilyen változást, amely hatással lehet az állatok jólétére, az állattartónak késedelem nélkül közölnie kell a járási állategészségügyi hivatallal.

3.4. Az állattartó biztosítja, hogy a gazdaság minden egyesólja fel legyen szerelve olyan szellőző-, és szükség esetén fűtő- és hűtőrendszerrel, amelyet úgy terveztek meg, alakítottak ki és működtetnek, hogy

- a) a csirkék fejmagasságában mérve az ammónia (NH_3) koncentrációja ne haladja meg a 20 mg/kg-ot és a szén-dioxid (CO_2) koncentrációja ne haladja meg a 3000 mg/kg-ot;
- b) árnyékban mért 30 °C feletti külső hőmérséklet esetén a belső hőmérséklet legfeljebb 3 °C-kal haladja meg a külső hőmérsékletet;
- c) 10 °C alatti külső hőmérséklet esetén azólban 48 órán keresztül mért átlagos relatív páratartalom ne haladja meg a 70%-ot.

3.5. A gazdaságban vagy a gazdaságóljában az állománysűrűség teljes nevelési ciklusra vonatkozó legmagasabb értéke további legfeljebb 3 kg/m²-rel, 42 kg/m²-ig emelhető, amennyiben a 3.2., 3.3., 3.4. pontokban meghatározott követelmények teljesítésén túl

- a) az utóbbi két évben a gazdaság hatósági ellenőrzése során nem került megállapításra e melléklet előírásaival kapcsolatos hiányosság;
- b)¹⁰⁷ az állattartó által végzett ellenőrzés a NÉBIH által összeállított helyes állattartási gyakorlatra vonatkozó útmutató szerint történik;

c) az adott ólban az utolsó legalább hét egymást követő, ellenőrzött állományban az elhullási arány százalékos értéke nem haladta meg az alábbi értéket: az állomány napokban megadott várható vágási életkorának és 0,06-nak a szorzata +1.

3.6.¹⁰⁸ Amennyiben az utóbbi két évben a járási állategészségügyi hivatal nem végzett ellenőrzést a gazdaságban, a 3.5. pont a) alpontjában írt követelménynek való megfeleléshez hatósági ellenőrzést kell végezni.

3.7.¹⁰⁹ A járási állategészségügyi hivatal határozhat úgy, hogy a 3.5. pont c) alpontjától eltekintve is 42 kg/m²-ig növelhető az állománysűrűség, amennyiben az állattartó kielégítő szakmai magyarázattal szolgált a magasabb összesített napi elhullási arány rendkívüli jellegét illetően, vagy ha bizonyította, hogy az okok a saját tevékenységi és felelősségi körén kívül esnek.

4. Hatósági ellenőrzés és nyomon követés a vágóhídon

4.1. A 33 kg/m²-t meghaladó állománysűrűség esetében az állományt kísérő dokumentációnak tartalmaznia kell a napi elhullási arányt, valamint az állattartó által kiszámított összesített napi elhullási arányt, és a tartott hibrid vagy fajta megnevezését.

4.2.¹¹⁰ A 4.1. pontban meghatározott adatokat, valamint az elhullottan érkezett brojlersirkék számát – a gazdaság és az ól feltüntetésével – nyilvántartásba kell venni, a járási állategészségügyi hivatal felügyelete mellett. Az adatok, valamint az összesített napi elhullási arány megbízhatóságát – a levágott brojlersirkék számának, valamint a vágóhídra elhullottan érkezett brojlersirkék számának figyelembevételével – a járási állategészségügyi hivatalnak kell ellenőriznie.

4.3.¹¹¹ A járási állategészségügyi hivatalnak az emberi fogyasztásra szánt állati eredetű termékek hatósági ellenőrzésének megszervezésére vonatkozó különleges szabályok megállapításáról szóló, 2004. április 29-i 854/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján végzett ellenőrzések keretében értékelnie kell a levágást követő vizsgálat eredményeit az olyan egyéb körülmények meghatározása érdekében, amelyek hatással lehetnek az állatjólétre (pl. dermatitisz, élősködők, szisztémás betegségek aránya).

4.4.¹¹² Amennyiben a 4.1. és 4.2. pontokban szereplő elhullási arány vagy a 4.3. pontban szereplő levágást követő vizsgálat eredményei és a nem kielégítő vagy nem előírászerű állatjóléti körülmények között egyértelmű összefüggés van, az állattartónak a járási állategészségügyi hivatal iránymutatása szerint megfelelő intézkedéseket kell hoznia a nem kielégítő állatjóléti körülmények felszámolása érdekében.

8. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez¹¹³

A házinyulak nagyüzemi tartásának minimális követelményei

1. Általános szabályok

1.1. E melléklet alkalmazásában:

a) *házinyúl*: az üregi nyúl háziasított változatának (*Oryctolagus cuniculus* var. *domesticus*) hústermelés céljából tartott egyedei.

b) *anyanyúl*: nőivarú nyúl elnevezése tenyésztésbevitel (első fedeztetés vagy termékenyítés) után,

c) *baknyúl*: tenyésztésbe vett hímivarú nyúl,

e) *szopósnyúl*: a fiatal nyúl elnevezése elválasztásig,

f) *választott nyúl*: az anyától elválasztott, elkülönítetten nevelt nyúl,

g) *hízónövendék nyúl*: elválasztástól a vágási életkor elérésig,

h) *tenyészönövendék nyúl*: továbbtenyésztés céljára meghagyott nyulak elnevezése elválasztástól tenyésztésbevételeig.

1.1.1. E melléklet előírásait a legalább 120 anyanyulat vagy 1000 hízónyulat magukban foglaló állományokra kell alkalmazni.

1.2. Nyulakat kizárólag beltéri, zárt helységben szabad tartani.

1.3. A tartás helyén a levegő hőmérsékletének 10 °C és 28 °C között kell lennie. Fialó anyanyulak, szopósnyulak, valamint hízónövendék nyulak tartási helyén legalább 15 °C-t kell biztosítani.

1.4. Az istállóban a légáramlás-sebessége, a porszint, a relatív páratartalom, a szén-dioxid és az ammónia, valamint az egyéb gázok koncentrációja olyan mértékű legyen, amely nem káros a nyulakra.

1.5. Gondoskodni kell az állatok igényének megfelelő megvilágításról, de az erős fényvel szemben védelmet kell biztosítani a számukra. Naponta legalább 8 óra sötét időszakot kell az állatok számára biztosítani.

1.6. A nyulakat – a hízónövendék nyulak kivételével – 12 hetes korukat követően egyedileg kell elhelyezni. A szopósnyulakat anyjukkal együtt kell tartani.

1.7.¹¹⁴ A ketreceket vagy fülkéket úgy kell kialakítani és folyamatosan karbantartani, hogy azok megrágásuk esetén se okozhassanak sérülést az állatoknak, valamint az állatok fájdalom- és sérülésmentesen kivehetőek legyenek.

1.9. A ketrecek padozata úgy legyen kialakítva, hogy az állatok ne érintkezzenek ürülékkel.

1.10. Rácspadozat alkalmazásakor a hosszanti huzalok távolsága nem haladhatja meg a 20 mm-t, a kereszt-huzalok távolsága az 55 mm-t, a dróthuzal átmérője legalább 2 mm legyen.

1.11. Az állatok új helyre telepítése előtt a tartási helyeket alaposan ki kell takarítani és fertőtleníteni.

1.12. Az elhullott egyedeket észlelésükkor azonnal el kell távolítani.

2. Az anyanyulak tartásának minimális követelményei

2.1. Az anyanyulak ketrece vagy fülkéje jól átlátható, könnyen ellenőrizhető legyen.

2.2. Az anyanyulaknak – az elletőládán kívül – legalább 2300 cm² területet kell biztosítani. A tartási hely alapjának egyik oldala sem lehet rövidebb, mint 38 cm, magassága érje el a 30 cm-t.

2.3. Az anyanyulak számára elletőládát kell biztosítani. Az elletőláda mérete legalább 800 cm², alapjának egyik oldala legalább 38 cm hosszú legyen.

2.4. Az elletőládát, illetve a fészektálcát a várható fialás előtt legalább három nappal kell az állatok számára biztosítani, hogy az anyának elég ideje maradjon a jó minőségű fészkek elkészítésére.

2.5. Az anyanyulaknak a fészkeképítéshez megfelelő alomanyagot (pl. faforgácsot) kell biztosítani.

2.6. Az elletőláda búvónyílásának zárhatónak kell lennie.

2.7. Az elletőládát, és a benne levő szopósnyulakat rendszeresen ellenőrizni kell.

2.8. ¹¹⁵ A szoptató anyanyulak számára folyamatos takarmányellátást kell biztosítani.

3. Baknyulak tartásának minimális követelményei

3.1. A baknyulaknak legalább 2300 cm² területet kell biztosítani. A tartási hely alapjának egyik oldala sem lehet rövidebb, mint 38 cm, magassága érje el a 40 cm-t, de legalább olyan magas legyen, hogy fedezéskor és ondóvételkor ne akadályozza a bakot.

3.2. Fémrács padozat alkalmazása esetén legalább 25×40 cm nagyságú, lehetőség szerint perforált pihenőlap biztosítása szükséges.

4. Hízónövendék nyulak tartásának minimális követelményei

4.1. A hizlaló ketrecek vagy fülkék legfeljebb háromszintesek lehetnek, az állatok megfelelő ellenőrizhetősége érdekében.

4.2. Egy ketrecbe vagy fülkébe legalább két állatot kell telepíteni. Ez alól kivételt képeznek a csoportból kiemelt agresszív egyedek, melyeket egyesével kell tartani.

4.3. A telepítési sűrűséget úgy kell megválasztani, hogy az a hizlalás végén se haladja meg a 45 kg nyúl/m²-t.

4.4. Minden tíz állatra jutnia kell legalább egy itatószelepnek.

4.5. Nyolc nyúlnál több állat együtt tartása esetén a tartási helyre rágófát kell tenni az agresszív viselkedés mérséklése érdekében.

9. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez¹¹⁶

A szőrméjükért tenyésztett fajok tartásának és szállításának minimális követelményei

1. Általános szabályok

1.1. E melléklet alkalmazásában:

a) *anya*: tenyésztetés céljából tartott ivarérett nőivarú prémesállat,

b) *bak*: tenyésztetés céljából tartott ivarérett hímivarú növényevő prémesállat,

- c) *kan*: tenyésztetés céljából tartott ivarérett hímivarú húsevő prémesállat,
- d) *fióka*: fiatal növényevő prémesállat elválasztásig,
- e) *kölyök*: fiatal húsevő prémesállat elválasztásig,
- f) *növendék*: prémesállat megnevezése az elválasztástól az első prémérettség eléréséig, vagy tenyésztésbe állításig,
- g) *prémezendő állat*: a prémjéért tartott kifejlett prémesállat,
- h) *tenyészállat*: tenyésztés céljából tartott kifejlett prémesállat,
- i) *angóranórá*: az üregi nyúl házasított, hosszúsőrű változatának (*Oryctolagus cuniculus var. domesticus*) szörméjükért tenyésztett egyede.

1.2. A hosszúfarkú csincsilla (*Chinchilla lanigera*), az angóranórá (*Oryctolagus cuniculus var. domesticus*), a nutria (*Myocastor coypus*), mint növényevő prémesállatok, valamint a prémgörcény (*Mustela putorius*), az amerikai nyérc (*Mustela vison*), az ezüstróka (*Vulpes vulpes*), a sarki róka (*Alopex lagopus*), mint húsevő prémesállatok egyedein kívül más fajok szörméjükért tenyésztett egyedeit tartani tilos.

1.3. A ketrecet és padozatát úgy kell kialakítani, hogy azok megrágásuk esetén se okozhassanak sérülést az állatoknak, valamint az állatok fájdalom- és sérülésmentesen kivehetők legyenek.

1.4. A ketrecek magasságának lehetővé kell tennie az állatok hátsó lábra állását.

1.5. A ketreceket úgy kell elhelyezni, hogy az állatok láthassák környezetüket, és – az ezüstróka és a sarki róka kivételével – egymást.

1.6. A ketreceket úgy kell elhelyezni, hogy a szomszédos állatok ne érhessék el egymást.

1.7. Az állatok szállítása kizárólag megfelelően almozott szállítóládában végezhető, melyben az állatokat egyesével kell elhelyezni, kivéve ha szoptató anyát szállítanak szaporulatával.

1.8. A szállítóláda méretének lehetővé kell tennie, hogy az állatok megfordulhassanak benne.

1.9. Vemhes és szoptató anyának a szállítás során kétszeres férőhelyet kell biztosítani.

1.10. Az elválasztás előtt álló egyedeket nem szabad anyjuktól tartósan elkülönítve tartani.

2. A hosszúfarkú csincillák tartásának és szállításának

minimális követelményei

2.1. Csincillát kizárólag beltéri, zárt helységben szabad tartani.

2.2. A csincillák elhelyezésére szolgáló épület nyílászáróit megfelelő védelemmel kell ellátni a rovarok és rágcsálók bejutásának, valamint huzat kialakulásának a megakadályozására.

- 2.3. Az épület szellőztetését úgy kell kialakítani, hogy minden évszakban biztosítsa a megfelelő légcserét. Amennyiben a mesterséges szellőztetés technikai okokból szünetel, biztosítani kell az épületet természetes úton történő szellőzését. Az épületben a légáramlás-sebessége, a porszint, a szén-dioxid és az ammónia, valamint az egyéb gázok koncentrációja olyan mértékű legyen, amely nem káros az állatokra. A levegő nedvességtartalma nem haladhatja meg a 70%-ot.
- 2.4. A tartás helyén a levegő hőmérsékletének prémezendők esetén 10–25 °C, tenyészállatok és növények esetén 15–25 °C, fiókák esetén 18–25 °C között kell lennie.
- 2.5. Gondoskodni kell az állatok igényének megfelelő természetes vagy mesterséges megvilágításról, naponta legalább 10 óra időtartamban. A gondozási idő alatt olyan mértékű megvilágítás szükséges, melynél a gondozó személy megfelelően tudja ellenőrizni az állatokat. A munka végeztével a mesterséges megvilágítást csökkenteni kell.
- 2.6. A ketrec alapterületének kifejlett állatoknál legalább 2000 cm²-nek, növények állatoknál legalább 1600 cm²-nek kell lennie, a pihenőpolc alapterületét is beleértve.

A ketrecek minden oldalhosszának legalább 30 cm-nek kell lennie. A ketrec magasságának lehetővé kell tennie az állatok hátsó lábra állását, valamint legalább 30 cm-nek kell lennie.
- 2.7. A ketrecnek tartalmazni kell etetőt, itatót, szénatartót és homokfürdető helyet, valamint egy pihenőpolcot, amelyen legalább egy állat megpihenhet.
- 2.8. Rácspadozat alkalmazásakor a hosszanti huzalok távolsága nem haladhatja meg a 20 mm-t, a kereszt-huzalok távolsága az 55 mm-t, a dróthuzal átmérője legalább 2 mm legyen.
- 2.9. A ketrecek maximum 4 sorban helyezhetők el egymáson az állatok zavartalan megfigyelése érdekében.
- 2.10. A bakok számára legalább 15 cm széles és legalább 15 cm magas bakfolyosót kell biztosítani.
- 2.11. A gondozásért felelős személynek minden nap legalább két alkalommal ellenőriznie kell az állatok állapotát.
- 2.12. Biztosítani kell, hogy megfelelő takarmány, széna vagy szénapogácsa és itatóvíz folyamatosan az állatok rendelkezésre álljon.
- 2.13. Naponta egy alkalommal biztosítani kell az állatok részére a megfelelő minőségű fürdetőhomokban való fürdés lehetőségét.
- 2.14. Az ürülék- és takarmánymaradékot a szükséges gyakorisággal, de alomtálcás tartásnál legalább hetente, taposórácsos tartásnál legalább havonta egyszer el kell távolítani.
- 2.15. A csincsillákat farkuknál vagy fülüknél fogva szabad megfogni, majd a gondozó személy karjára ültetve szabad őket szállítani. Tilos az állatokat farkuknál vagy fülüknél lógatva tartani vagy szállítani.

2.16. Fialás után

- 2.16.1. alomtálcás tartásnál az almot ki kell cserélni,
- 2.16.2. taposórácsos tartásnál puha, nedvszívó papírt, valamint a szoptatási időre fialó sarkot vagy melegező lapot kell a ketrecbe helyezni a megfelelő hőmérséklet biztosítása érdekében. Ezeknek az eszközöknek könnyen tisztán tarthatóknak és fertőtleníthetőeknek kell lenniük.
- 2.17. Amennyiben egy ketrec kiürül, az állatokkal érintkező ketrecalkatrészeket meg kell tisztítani és fertőtleníteni. Amennyiben az egész csincsillatartó terem kiürül, úgy az egész termet kell megtisztítani és fertőtleníteni.
- 2.18. A szállítóláda alapterületének legalább 16×14 cm-nek, magasságának legalább 16 cm-nek kell lennie.
- 2.19. Csincsillák szállítására kizárólag olyan szállítóeszköz alkalmazható, amely biztosítja, hogy a belső hőmérséklet nem haladja meg a 25 °C-ot.
- 2.20. A szállítóládákat konténerszerűen kell egymáshoz rögzíteni, úgy, hogy a megfelelő légcsera a ládák között biztosítva legyen, de azok szállítás közben ne tudjanak elmozdulni.
- 2.21. A csincsillák szállításának időtartama csak abban az esetben haladhatja meg a nyolc órát, ha a szállítóládákban biztosítva van elegendő mennyiségű takarmány és itatóvíz, vagy elegendő mennyiségű friss gyümölcs.

3. Az angóryanulak tartásának és szállításának

minimális követelményei

- 3.1. Angóryanulat kizárólag beltéri, zárt helységben szabad tartani.
- 3.2. A tartás helyén a levegő hőmérsékletének gyapjában lévő állatok esetén legfeljebb 25 °C-nak, nyírt állomány esetén legalább 20 °C-nak kell lennie.
- 3.3. Az istállóban a légáramlás-sebessége, a porszint, a szén-dioxid és az ammónia, valamint az egyéb gázok koncentrációja olyan mértékű legyen, amely nem káros a nyulakra. A levegő nedvességtartalma nem haladhatja meg a 70%-ot.
- 3.4. Gondoskodni kell az állatok igényének megfelelő megvilágításról, naponta legalább 10 óra időtartamban.
- 3.5. A nyulakat 12 hetes korukat követően egyedileg kell elhelyezni.
- 3.6. Az elválasztott nyulakat 12 hetes korukig csoportosan kell tartani, almonként legalább 3000 cm² férőhelyet biztosítva számukra.
- 3.7. Tenyészetekben tartott kifejlett tenyészállatnak az elletőládán kívül legalább 3000 cm² területet kell biztosítani. A tenyészetrec minden oldalának legalább 40 cm hosszúnak kell lennie.

- 3.8. Tenyészketreceként megfelelő méretű elletőládát kell biztosítani, amelyet úgy kell kialakítani, hogy annak búvónyílása zárható legyen. Az elletőláda egyik oldala sem lehet rövidebb, mint 30 cm.
- 3.9. A kifejlett prémezendő állatnak legalább 1500 cm² területet kell biztosítani. A ketrec minden oldalának legalább 30 cm hosszúnak kell lennie.
- 3.10. A ketrecek maximum 3 sorban helyezhetők el egymáson az állatok zavartalan megfigyelése érdekében.
- 3.11. A szállítóláda alapterületének legalább 25×35 cm-nek, magasságának legalább 20 cm-nek kell lennie.
4. Egyéb, szörméjükért tenyésztett fajok tartásának és szállításának minimális követelményei
 - 4.1. Az állatokat a közvetlen napfénytől védve kell elhelyezni.
 - 4.2. Az állatok ketreces tartása során a ketrecet a talajtól legalább 60 cm-es magasságba kell helyezni. A ketrec alá olyan anyagot (pl. fűrészport) kell szórni, amely megköti az ürüléket és könnyen cserélhető. Az ürülék- és takarmánymaradékot a szükséges gyakorisággal, de legalább havonta egyszer el kell távolítani.
 - 4.3. A ketreceket nem szabad egymásra helyezni.
 - 4.4. Ketreceként – nutria kivételével – megfelelő méretű búvóládát kell biztosítani.
 - 4.5. Az állatok pároztatásánál – nutria kivételével – felügyeletet kell biztosítani.
 - 4.6. Vemhes nőtények és kölykökkel rendelkező nőtényeknek számára az állatok méretéhez igazodó fialóládát, valamint fészekanyagot kell biztosítani.
 - 4.7. A növendékeket – a nutria kivételével – nem szabad anyjuk mellett hagyni, azokat – lehetőség szerint vegyes ivarúakat – kettesével kell tartani. A kifejlett állatokat – a nutria kivételével – egyesével kell tartani.
 - 4.8. A nutriát csoportosan kell tartani, kivételt a tenyészállatok egyedi tartása jelenthet.
 - 4.9. A nutria tartása során
 - 4.10.1. a ketrecnek vagy kutricának legalább 2 m²-nek kell lennie, és alapjának egyik oldala sem lehet rövidebb, mint 100 cm,
 - 4.10.2. minden kifejlett állatnak legalább 1 m², minden fiókákat nevelő anyaállatnak legalább 1,5 m², minden elválasztott kölyöknek legalább 0,5 m² férőhelyet kell biztosítani,
 - 4.10.3. rágásra alkalmas anyagot kell biztosítani,
 - 4.10.4. az itatóvízen felül biztosítani kell egy vízzel teli medencét, amelynek legalább 30 cm mélynek kell lennie, és alapjának egyik oldala sem lehet kevesebb, mint 50 cm.
 - 4.11. Amerikai nyérc és prémgörény tartása során:

- 4.11.1. egy kifejlett állatnak vagy két kölyöknek a búvóládán kívül legalább 2500 cm³ férőhelyet kell biztosítani,
- 4.11.2. a búvóládának legalább 30×25 cm alapterületűnek kell lennie,
- 4.11.2. a ketrec magasságának legalább 45 cm-nek kell lennie, és alapjának egyik oldala sem lehet rövidebb, mint 30 cm.
- 4.12. Az ezüstróka és a sarki róka tartása során
- 4.12.1. egy kifejlett állatnak vagy két növendéknek a búvóládán kívül legalább 1,2 m³ férőhelyet kell biztosítani,
- 4.12.2. a ketrec magasságának legalább 60 cm-nek kell lennie,
- 4.12.3. a ketrec alapjának egyik oldala sem lehet rövidebb, mint 80 cm,
- 4.12.4. az anyák számára szükséges búvó-, vagy fialóládának legalább 60×60 cm alapterületűnek kell lennie, mely a vemhesség félidejétől a kölykök elválasztásáig állhat nyitva,
- 4.12.5. az anyák, a kanok és a növendékek számára pihenőpolcot kell biztosítani, melynek anyaga merev drótháló, vagy deszka legyen,
- 4.12.6. amennyiben a búvóláda a ketrecen belül kerül kialakításra, úgy nem szükséges pihenőpolcot is elhelyezni,
- 4.12.7. a rókaállományban kialakuló dominanciaviszonyokból adódó problémák elkerülése érdekében a szomszédos anyák ketrecai közé tömör válaszfalat kell helyezni, vagy a ketrecek között kell a búvóládákat kialakítani.
- 4.13. A szállítóláda alapterületének nyérc és görény esetében legalább 20×45 cm alapterületűnek és 20 cm magasnak, ezüstróka, sarki róka és nutria esetében legalább 50×70 cm alapterületűnek és 50 cm magasnak kell lennie.
- 4.14. Az állatoknak friss vizet kell biztosítani szállításuk teljes időtartama alatt.

10. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez¹¹⁷

Az étkezési célra szánt halak tárolásának és szállításának minimális követelményei

1. Általános szabályok

1.1. E melléklet alkalmazásában:

a) *hal*: az édesvízi tenyésztett vagy természetes vizeinkben előforduló vadon élő halfajok étkezési célra szánt egyede,

b) *mérsékelten érzékeny halfajok*: azon édesvízi tenyésztett vagy Magyarország természetes vizeiben előforduló vadon élő halfajok, amelyek a szállítás során fellépő környezeti változásokra csak mérsékelten érzékenyek. Ezek a fajok az amur (*Ctenopharyngodon idella*), a kárászfajok (*Carassius* spp.), a compó (*Tinca tinca*), a ponty (*Cyprinus carpio*), a busafajok

(*Hypophthalmichthys spp.*), a harcsa (*Silurus glanis*), a törpeharcsafajok (*Ameiurus spp.*; *Ictalurus spp.*) és az afrikai harcsa (*Clarias gariepinus*),

c) *érzékeny halfajok*: azon édesvízi tenyésztett vagy Magyarország természetes vizeiben előforduló vadon élő halfajok, amelyek a szállítás során fellépő környezeti változásokra kifejezetten érzékenyek. Ebbe a kategóriába tartoznak a mérsékelt érzékeny halfajok között fel nem sorolt halfajok.

d) *medence*: minden olyan eszköz, amelyben halakat a vásárlóknak való felkínálás és értékesítés céljából tárolnak, beleértve a halszállító tartályt.

e)¹¹⁸ *levágás*: emberi fogyasztásra szánt hal leölése.

1.2. A halak tárolása, rakodása és szállítása során olyan technológiákat kell alkalmazni, amely biztosítja, hogy az állatok ne sérüljenek.

1.3. A halak mozgatása során a velük érintkező eltérő hőmérsékletű víztestek hőmérsékletkülönbsége legfeljebb 4 °C lehet.

1.4. Tárolni csak az egészséges halakat szabad. A sérült halakat haladéktalanul le kell ölni.

1.5. Étkezési célra szánt halakat levágásuk előtt minden esetben kábítani kell.

1.6.¹¹⁹ Halak kábítására, illetve levágására alkalmazható módszerek:

a) fejtetőre mért ütés,

b) elektromos vízfürdő.

2. A halak medencében tárolásának minimális követelményei

2.1.¹²⁰ A halak tárolására szolgáló víztestet kötelező átfolyó vízzel vagy vízvisszaforgatással folyamatosan frissíteni. A víz frissítését úgy kell kivitelezni, hogy az oxigéndús levegő finom buborékok formájában, porlasztva jusson a vízbe. A víz be- és kiáramlását úgy kell szabályozni, hogy az oxigéndús víz a medence minden részében elkeveredjen. Az oxigénben gazdag vizet a medence alján vagy az attól függőlegesen számított 30 cm-en belül kell bevezetni.

2.2. A medencét és berendezéseit könnyen tisztíthatóan és fertőtleníthetően kell kialakítani, a medence belső felületének simának kell lennie. A medencét, és a medencéhez tartozó berendezéseket is rendszeresen tisztítani, megfelelő működésüket ellenőrizni kell. Tisztítóanyagok használata után tiszta, friss vízzel ki kell öblíteni a medencét.

2.3. A medencét közvetlen napfény nem érheti, a megfelelő árnyékolásról gondoskodni kell. Mesterséges megvilágítás esetén a fénysugár felülről merőlegesen hatolva jusson be a vízbe, hogy a halak természetes testtartásban helyezkedjenek el.

2.4.¹²¹ A medencék betelepítésének és kiürítésének dátumáról, a betelepített halak fajáról és számáról, valamint az elpusztult vagy levágott halak számáról naprakész nyilvántartást kell vezetni.

2.5. A medencében 1000 literenként mérsékelt érzékeny halfajok esetén legfeljebb 200 kg élő hal, érzékeny halfajok esetén legfeljebb 100 kg élő hal tartható.

2.6. Az oxigénhiány tüneteit mutató halakat a medencéből el kell távolítani és másik, megfelelő oxigén-ellátású medencébe kell helyezni vagy haladéktalanul le kell ölni. A medencében maradt halak megfelelő oxigénellátásához szükséges intézkedéseket haladéktalanul végre kell hajtani.

2.7. A medencében található víz pH-értékének 6,5–8,5 között kell lennie.

2.8. A medencében található víz nem lehet üledékes, elhalt növényi részekkel szennyezett.

2.9. A halakat medencében tárolásuk közben etetni, illetve állategészségügyi beavatkozásnak, gyógy- és vegyszeres kezelésnek alávetni tilos.

2.10. A medencében tárolt halak kiugrását meg kell akadályozni a medence befedésével. A medencét fedő eszköznek – a halszállító tartály kivételével – a levegő által átjárhatónak kell lennie.

2.11. Amíg a halak a medencében vannak, abból az algabevonatot csak mechanikus módon szabad eltávolítani.

3. A halak szállításának minimális követelményei

3.1. A halak szállítását a lehető legrövidebb idő alatt el kell végezni.

3.2. A maximálisan szállítható halak mennyisége:

a) 10 °C alatti vízhőmérsékleten mérsékelten érzékeny halfajok szállítása esetén legfeljebb 600 kg hal vízköbméterenként, érzékeny halfajok szállítása esetén legfeljebb 200 kg hal vízköbméterenként,

b) 10–20 °C közötti vízhőmérsékleten mérsékelten érzékeny halfajok szállítása esetén legfeljebb 400 kg hal vízköbméterenként, érzékeny halfajok szállítása esetén legfeljebb 150 kg hal vízköbméterenként,

c) 20 °C feletti vízhőmérsékleten mérsékelten érzékeny halfajok szállítása esetén legfeljebb 300 kg hal vízköbméterenként, érzékeny halfajok szállítása esetén legfeljebb 100 kg hal vízköbméterenként.

11. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez¹²²

Bizonyítvány a hatósági állatvédelmi képzésen való vizsgatételről

Bizonyítvány a hatósági állatvédelmi képzésen való vizsgatételről

1. A hatósági állatvédelmi képzésen vizsgát tett személy
1.1. Vezetéknév
1.2. Utónevek
1.3. Születési hely (ország, város), születési idő
2. A bizonyítvány
2.1. Bizonyítvány száma
2.2. Bizonyítvány megújításának határideje
3. A bizonyítványt kiállító szerv

3.1. A bizonyítványt kiállító szerv neve és címe	
3.2. A bizonyítványt kiállító szerv elérhetőségei (telefon, fax, e-mail)	
3.3. Dokumentum kelte	
3.4. Név és aláírás	3.5. Bélyegző

¹ Az 1. § a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 1. §-ával megállapított szöveg.

² Az 1. § (2) bekezdés a) pontja a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 2. §-ával megállapított szöveg.

³ A 2. § a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 3. §-ával megállapított szöveg.

⁴ A 3. § a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 2. §-ával megállapított szöveg.

⁵ A 3. § f) pontja a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 4. §-ával megállapított szöveg.

⁶ A 3/A. §-t a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 5. §-a iktatta be.

⁷ A 4. § a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 4. §-ával megállapított szöveg.

⁸ A 4. § (1) bekezdés f) pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 3. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.

⁹ A 4. § (2) bekezdése a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 3. § (2) bekezdésével megállapított szöveg.

¹⁰ A 4. § (3) bekezdése a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 3. § (2) bekezdésével megállapított szöveg.

¹¹ Az 5. § (2) bekezdése a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 4. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.

¹² Az 5. § (3) bekezdése a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 4. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.

¹³ Az 5. § (4) bekezdését a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 4. § (2) bekezdése iktatta be.

¹⁴ A 6. § a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 6. §-ával megállapított, a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdés a) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁵ A 7. § (2) bekezdése a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 7. §-ával megállapított, a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdés b) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁶ A 7. § (3) bekezdése a 72/2004. (IV. 29.) FVM rendelet 1. §-ával megállapított szöveg.

¹⁷ A 7. § (4) bekezdését a 72/2004. (IV. 29.) FVM rendelet 1. §-a iktatta be.

¹⁸ A 8. § a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 8. §-ával megállapított szöveg.

- ¹⁹ A 8. § (4) bekezdése a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 5. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.
- ²⁰ A 8. § (5) bekezdése a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 5. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.
- ²¹ A 8. § (6) bekezdését a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 5. § (2) bekezdése iktatta be.
- ²² A 9. § a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 9. §-ával megállapított szöveg.
- ²³ A 9. § (3) bekezdése a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdés c) pontja szerint módosított szöveg.
- ²⁴ A 11. § (3) bekezdését a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 10. §-a iktatta a szövegbe.
- ²⁵ A 11/A. §-t a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 6. §-a iktatta be.
- ²⁶ A 11/A. § (1) bekezdése a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 7. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.
- ²⁷ A 11/A. § (3) bekezdése a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 7. § (2) bekezdésével megállapított szöveg.
- ²⁸ A 11/A. § (4) bekezdése az 51/2013. (VI. 17.) VM rendelet 2. § (1) bekezdésével megállapított szöveg. [A 11/A. § (4) bekezdésében a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 8. § a) pontjával elrendelt módosítás, amely szerint a „Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal területi szerve (a továbbiakban: MgSzH területi szerve)” szövegrész helyébe a „megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatósága (a továbbiakban: élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság)” szöveg lép, nem vezethető át.]
- ²⁹ A 11/A. § (5) bekezdése a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 7. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.
- ³⁰ A 11/A. § (6) bekezdése az 51/2013. (VI. 17.) VM rendelet 2. § (2) bekezdés a) pontja szerint módosított szöveg. [A 11/A. § (6) bekezdésében a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 8. § b) pontjával elrendelt módosítás, amely szerint az „MgSzH területi szerve” szövegrész helyébe az „élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság” szöveg lép, nem vezethető át.]
- ³¹ A 11/A. § (8) bekezdése az 51/2013. (VI. 17.) VM rendelet 2. § (2) bekezdés b) pontja szerint módosított szöveg. [A 11/A. § (8) bekezdésében a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 8. § c) pontjával elrendelt módosítás, amely szerint a „Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központja (a továbbiakban: MgSzH Központ)” szövegrész helyébe „Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH)” szöveg lép, nem vezethető át.]
- ³² A 11/A. § (9) bekezdése a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 7. § (4) bekezdésével megállapított szöveg.
- ³³ A 11/A. § (10) bekezdése az 51/2013. (VI. 17.) VM rendelet 2. § (2) bekezdés c) pontja szerint módosított szöveg. [A 11/A. § (10) bekezdésében a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 8. § b) pontjával elrendelt módosítás, amely szerint az „MgSzH területi szerve” szövegrész helyébe az „élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság” szöveg lép, nem vezethető át.]

- [34](#) A 12. § (2) bekezdése a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 11. §-ával megállapított szöveg.
- [35](#) A 13. § a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 6. §-ával megállapított szöveg.
- [36](#) A 13/A. §-t a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 13. §-a iktatta be, szövege a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 7. §-ával megállapított szöveg.
- [37](#) A 13/A. § (1) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 3. § a) pontja szerint módosított szöveg.
- [38](#) A 13/A. § (3) bekezdése az 51/2013. (VI. 17.) VM rendelet 2. § (2) bekezdés d) pontja szerint módosított szöveg. [A 13/A. § (3) bekezdésében a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 8. § d) pontjával elrendelt módosítás, amely szerint az „Az MgSzH Központ” szövegrész helyébe „A NÉBIH” szöveg lép, nem vezethető át.]
- [39](#) A 14. § a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 8. §-ával megállapított szöveg.
- [40](#) A 15. § (2) bekezdése a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 9. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.
- [41](#) A 15. § (3) bekezdését a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 9. § (2) bekezdése iktatta be.
- [42](#) Az 1. számú melléklet a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 16. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.
- [43](#) Az 1. számú melléklet 1. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (1) bekezdésével megállapított, az 51/2013. (VI. 17.) VM rendelet 2. § (2) bekezdés e) pontja szerint módosított szöveg.
- [44](#) Az 1. számú melléklet 5. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.
- [45](#) Az 1. számú melléklet 10. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (1) bekezdésével megállapított, az 51/2013. (VI. 17.) VM rendelet 2. § (2) bekezdés f) pontja szerint módosított szöveg.
- [46](#) Az 1. számú melléklet 11. pontja a 72/2004. (IV. 29.) FVM rendelet 2. §-ával megállapított szöveg.
- [47](#) Az 1. számú melléklet 12. pontja az 51/2013. (VI. 17.) VM rendelet 2. § (2) bekezdés g) pontja szerint módosított szöveg.
- [48](#) Az 1. számú melléklet 14. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdés d) pontja szerint módosított szöveg.
- [49](#) Az 1. számú melléklet 16. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.
- [50](#) Az 1. számú melléklet 17. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.

- ⁵¹ Az 1. számú melléklet 17.1. pontja az 51/2013. (VI. 17.) VM rendelet 2. § (2) bekezdés h) pontja szerint módosított szöveg.
- ⁵² Az 1. számú melléklet 18. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.
- ⁵³ Az 1. számú melléklet 19–24. pontját a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (3) bekezdés a) pontja hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁴ A 2. számú melléklet a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (2) bekezdésével megállapított szöveg.
- ⁵⁵ A 2. számú melléklet 1.2.2. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (5) bekezdése szerint módosított szöveg.
- ⁵⁶ A 2. számú melléklet 1.3.1. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (5) bekezdése szerint módosított szöveg.
- ⁵⁷ A 2. számú melléklet 1.3.5. pontja az 51/2013. (VI. 17.) VM rendelet 2. § (2) bekezdés i) pontja szerint módosított szöveg.
- ⁵⁸ A 2. számú melléklet 1.5.1. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (5) bekezdése szerint módosított szöveg.
- ⁵⁹ A 2. számú melléklet 1.6. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (5) bekezdése szerint módosított szöveg.
- ⁶⁰ A 2. számú melléklet 1.10. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (5) bekezdése szerint módosított szöveg.
- ⁶¹ A 3. számú melléklet a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 16. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.
- ⁶² A 3. számú melléklet 1. pont b) alpontját a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (4) bekezdése hatályon kívül helyezte.
- ⁶³ A 3. számú melléklet 2. pontja az 51/2013. (VI. 17.) VM rendelet 2. § (2) bekezdés j) pontja szerint módosított szöveg.
- ⁶⁴ A 3. számú melléklet 2.1. pontját a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (3) bekezdése iktatta be.
- ⁶⁵ A 3. számú melléklet 3. pont c) alpontját a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (3) bekezdés b) pontja hatályon kívül helyezte.
- ⁶⁶ A 3. számú melléklet 3. pont d) alpontját a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (3) bekezdés b) pontja hatályon kívül helyezte.
- ⁶⁷ A 3. számú melléklet 6.3. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdés e) pontja szerint módosított szöveg.

- ⁶⁸ A 3. számú melléklet 7. pontját a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (4) bekezdése hatályon kívül helyezte.
- ⁶⁹ A 3. számú melléklet 8.2. pont b) alpontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdés f) pontja szerint módosított szöveg.
- ⁷⁰ A 3. számú melléklet 9. pontját és az azt megelőző alcímet a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (4) bekezdése hatályon kívül helyezte.
- ⁷¹ A 3. számú melléklet 11. pontját megelőző alcím a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (4) bekezdése szerint módosított szöveg.
- ⁷² A 3. számú melléklet 11. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.
- ⁷³ A 3. számú melléklet 12. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdés g) pontja szerint módosított szöveg.
- ⁷⁴ A 3. számú melléklet 14. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.
- ⁷⁵ A 3. számú melléklet 15. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.
- ⁷⁶ A 3. számú melléklet 16. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.
- ⁷⁷ A 3. számú melléklet 17. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.
- ⁷⁸ A 3. számú melléklet 18. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.
- ⁷⁹ A 3. számú melléklet 19. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.
- ⁸⁰ A 3. számú melléklet 20. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.
- ⁸¹ A 3. számú melléklet 21–24. pontját a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (3) bekezdés c) pontja hatályon kívül helyezte.
- ⁸² A 3. számú melléklet 25. pontja a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 17. § (8) bekezdése alapján 2007. január 1. napján hatályát veszítette.
- ⁸³ A 4. számú melléklet 1. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.
- ⁸⁴ A 4. számú melléklet 2. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.

[85](#) A 4. számú melléklet 3. pontja a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 16. §-ának (2) bekezdésével megállapított, a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdés h) pontja szerint módosított szöveg.

[86](#) A 4. számú melléklet 4. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdés i) pontja szerint módosított szöveg.

[87](#) A 4. számú melléklet 5. pontja a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 10. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.

[88](#) A 4. számú melléklet 5/A. pontját a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 10. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.

[89](#) A 4. számú melléklet 6. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.

[90](#) A 4. számú melléklet 9. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.

[91](#) A 4. számú melléklet 12. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (3) bekezdésével megállapított szöveg.

[92](#) Az 5. számú melléklet a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (4) bekezdésével megállapított szöveg.

[93](#) A 6. számú melléklet bevezető szövegrészét a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 16. § (2) bekezdése iktatta be, szövege a 178/2009. (XII. 29.) FVM rndelet 10. § (5) bekezdésével megállapított szöveg.

[94](#) A 6. számú melléklet 1. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (5) bekezdésével megállapított szöveg.

[95](#) A 6. számú melléklet 2.1. pontját a 72/2004. (IV. 29.) FVM rendelet 2. §-a iktatta a szövegbe.

[96](#) A 6. számú melléklet 4. pontja a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 16. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg.

[97](#) A 6. számú melléklet 4.2. pontját a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (3) bekezdés d) pontja hatályon kívül helyezte.

[98](#) A 6. számú melléklet 5. pontja a 72/2004. (IV. 29.) FVM rendelet 2. §-ával megállapított, a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (6) bekezdés j) pontja szerint módosított szöveg.

[99](#) A 6. számú melléklet 6. pontja a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (5) bekezdésével megállapított szöveg.

[100](#) A 6. számú melléklet 7. pontját a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (5) bekezdése iktatta be.

[101](#) A 6. számú melléklet 8. pontját a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (5) bekezdése iktatta be.

[102](#) A 6. számú melléklet 9. pontját a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (5) bekezdése iktatta be.

[103](#) A 7. számú mellékletet a 20/2002. (III. 14.) FVM rendelet 16. § (3) bekezdése iktatta be, szövege a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (6) bekezdésével megállapított szöveg.

[104](#) A 7. számú melléklet 1.5. pontja az 51/2013. (VI. 17.) VM rendelet 2. § (2) bekezdés d) pontja szerint módosított szöveg. [A 7. számú melléklet 1.5. pontjában a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 8. § d) pontjával elrendelt módosítás, amely szerint az „Az MgSzH Központ” szövegrész helyébe „A NÉBIH” szöveg lép, nem vezethető át.]

[105](#) A 7. számú melléklet 3. pont 3.2. alpontja a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 3. § b) pontja szerint módosított szöveg.

[106](#) A 7. számú melléklet 3. pont 3.3.2. alpontja a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 3. § b) pontja szerint módosított szöveg.

[107](#) A 7. számú melléklet 3.5. b) pontja az 51/2013. (VI. 17.) VM rendelet 2. § (2) bekezdés k) pontja szerint módosított szöveg. [A 7. számú melléklet 3.5. b) pontjában a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 8. § e) pontjával elrendelt módosítás, amely szerint az „az MgSzH Központ” szövegrész helyébe „a NÉBIH” szöveg lép, nem vezethető át.]

[108](#) A 7. számú melléklet 3. pont 3.6. alpontja a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 3. § b) pontja szerint módosított szöveg.

[109](#) A 7. számú melléklet 3. pont 3.7. alpontja a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 3. § b) pontja szerint módosított szöveg.

[110](#) A 7. számú melléklet 4. pont 4.2. alpontja a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 3. § b) pontja szerint módosított szöveg.

[111](#) A 7. számú melléklet 4. pont 4.3. alpontja a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 3. § b) pontja szerint módosított szöveg.

[112](#) A 7. számú melléklet 4.4. pontja az 51/2013. (VI. 17.) VM rendelet 2. § (2) bekezdés l) pontja szerint módosított szöveg.

[113](#) A 8. számú mellékletet a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (7) bekezdése iktatta be.

[114](#) [A 8. számú melléklet 1.8. pontjának a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (2) bekezdés c) pontja alapján 2020. január 1-jétől hatályos szövege: „1.8. Lemezes, átláthatatlan oldalfalú ketrecben nyulat tartani – kivéve bakok fedezésekor és ondóvételekor – tilos. Amennyiben az alkalmazott ketrec- vagy fülketípus lehetővé teszi, biztosítani kell az állatok számára, hogy fajtársaikat láthassák.”.]

[115](#) [A 8. számú melléklet 2.9. pontjának a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 11. § (2) bekezdés d) pontja alapján 2016. január 1-jétől hatályos szövege: „2.9. Fémrács padozat alkalmazása esetén legalább 25×40 cm nagyságú, lehetőség szerint perforált pihenőlap biztosítása szükséges.”.]

[116](#) A 9. számú mellékletet a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (7) bekezdése iktatta be.

[117](#) A 10. számú mellékletet a 178/2009. (XII. 29.) FVM rendelet 10. § (7) bekezdése iktatta be.

[118](#) A 10. számú melléklet 1.1. pont e) alpontját a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 10. § (2) bekezdése iktatta be.

[119](#) A 10. számú melléklet 1.6. pont nyitó szövegrésze a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 9. § (2) bekezdése szerint módosított szöveg.

[120](#) A 10. számú melléklet 2.1. pontja a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 10. § (2) bekezdésével megállapított szöveg.

[121](#) A 10. számú melléklet 2.4. pontja a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 9. § (3) bekezdése szerint módosított szöveg.

[122](#) A 11. számú mellékletet a 31/2010. (XI. 18.) VM rendelet 10. § (3) bekezdése iktatta be.